1 Korin
Naoa itəm Pol təmaupən məte tuwɨn kəm iəfak mɨn ikɨn Korin
Nəghatən əkuəkɨr rəha naoa u 1 Korin

?Pah təməte naoa u? Aposol Pol təməte naoa u.

?Təməte tatuwɨn kəm pah? Təməte tatuwɨn kəm niməfak rəha Korin.

?Nəmegəhən tahro nulan nian təməte? Korin in taon asol kit. Ikɨn əh, netəmim tepət kotos rəhalat kago o nol-salɨm-inən, kən netəmim tepət kotuwa məmə okotos-nəmtɨn. Netəmim neen kotuwa e nego, neen kotaliwək əm. In taon kit təwɨr pɨk e profens rəha Akaea, itəm tətatɨg e nəptən asol u Kris. Məto taon u, narmɨ nat mɨn kəmotər lan, kən nolən rat mɨn tepət e taon əh. Niməfak rəha Korin, Iaihluə mɨn kotepət lan. Pol təmətuoun niməfak u e nian rəha naliwəkən itəm tatol kəiu lan. Məto roiu əh, nəratən asol mɨn neen tɨnatɨg e niməfak. Netəmim neen koatol nolən rat mɨn, kən neen koatos nətəlɨgən mɨn itəm kəsotətuatɨpən. Kəmotətapəh o Pol o natɨmnat mɨn neen itəm ilat kəsotɨtun wɨrən, kən in təməte naoa u tətəu-pən ətuatɨp əm rəhalat nətəlɨgən. Kən təməte naoa u məmə otəg-ətuatɨp-in nolən rat mɨn itəm ilat neen kəmoatol.

?Təməte naoa u o naka? Niməfak rəha Korin in tətatɨg e taon kit itəm nolən rat mɨn rafin təmərioah wɨr lan. Nolən rat mɨn neen kəmotuwa imə e niməfak. Pol təməte naoa u məmə otən-iarəp nolən rat mɨn itəm tətatɨg e niməfak, ne nəratən pɨsɨn mɨn

neen min. In təmən kəm ilat məmə okotahro min nulan motəkəike kitəlig-pa min o Uhgin, kən nolən naka u tətuatip itəm etəmim otol okəmə in etəmim rəha Iesu.

Pol təmən təwir kəm ilat

1 Io Pol, itəm Uhgin təmaun-in kən mitəpun e nəwian məmə io aposol rəha Kristo Iesu, iatəte naoa u itimlau piətat Sostenes. 2 Naoa u tatimnə kəm itəmat niməfak rəha Uhgin əpəh Korin, itəmat itəm Uhgin təmələhəu kalin məmə rəhan min e Kristo Iesu, kən təmaun-in itəmat məmə rəhan min, itəmat min netəm e ikin min rafin itəm koatəfak kəm Iərəmərə rəhatat Iesu Kristo itəm in Iərəmərə rəhatat rafin.
3 Pəs Uhgin Tata rəhatat ne Iərəmərə Iesu Kristo, okuawte-in nəwirən ne nəmə̇linuən kəm itəmat.

Pol təmənwiwi Uhgin e nəfakən

4 Nian rafin iatən kəm Uhgin məmə nikik tagien otəmat məto-inu təmawte-in rəhan nəwirən kəm itəmat e Kristo Iesu.
5 Təmawte-in rəhan nəwirən u tepət kəm itəmat e nolən min rafin, e nasituən o nən-iarəpən ne nitunən nəghatən rəhan.
6 Təmol nəhlan məto-inu, nəmotəplan məmə namnusən e Kristo in nipahrienən.
7 Tol nəhlan, nian nəkoatətul matip moatəsahgin nuwamən rəha Iərəmərə rəhatat Iesu Kristo, Uhgin tatos-ipinə kəm itəmat rəhan nəsanənən e Narmin o nolən wək rəhan, nəsanənən rafin min əh itəm kotətuatip o nəmegəhən rəhatəmat.
8 Kən in otol itəmat nəkoatətul əskasik mətoarus-pən namnun nian məmə okəsehm-pənən nolən rat

kit etəmat e Nian rəha Iərəmərə rəhatat Iesu Kristo,
itəm tatuwa mɨn lan.
9 Kən Uhgɨn otol nat u kəm itəmat məto-inu
nian rafin in tatol rəhan nəghatən. In Uhgɨn itəm
təmaun-in itəmat nakotuwa kitiəh itəmat Nətɨn
Iesu Kristo u Iərəmərə rəhatat.

Netəmim rəha niməfak kəmotəhap ilat mɨn

10 Iatətapəh əskasɨk otəmat, piak mɨn ne wɨnɨk
mɨn, e nərgɨ Iərəmərə Iesu Kristo, məmə itəmat
rafin nakotətəlɨg-in itəmat mɨn, məsotolən məmə
nətəlɨgən kit otuwa məhap itəmat, kən məto nako-
tuwa pahrien kol kitiəh e nətəlɨgən ne nɨkin kitiəh.
11 Piak mɨn ne wɨnɨk mɨn, iatən nəhlan məto-inu
netəmim neen rəha Kloe* kəmotən-iarəp kəm io
məmə itəmat nakoatərgəhəu.
12 Nɨpətɨ nəghatən itəm iatən tol nulan, itəmat
neen kotəmə, "Itɨmat ekoatuarisɨg-in Pol," neen
kotəmə, "Itɨmat ekoatuarisɨg-in Apolos," neen
kotəmə, "Itɨmat ekoatuarisɨg-in Pita," neen mɨn
kotən məmə, "Itɨmat ekoatuarisɨg-in Kristo."
13 ? Nɨkitəmat təht məmə nəkotɨtun nəhap-
əhapən nulan Kristo? ? Nɨkitəmat təht məmə io
Pol eməkul e nɨg kəməluau otəmat? ? O kəmol
baptais etəmat neen e nərgɨ Pol?
14 Io iakən tagkiu kəm Uhgɨn məmə io eməsolən
baptais etəmat kit, məto emol baptais əm e Krispas
ne Kaeas.
15 Nɨkik tagien nəhlan məto-inu suah kit okol
təsənən məmə kəmol baptais lan e nərgək.

1:8: 1 Tes 3:13; 5:23 **1:9:** 1 Tes 5:24; 1 Jon 1:3 **1:10:** Fil 2:2

* **1:11:** Kloe in pətan kit itəm rəhan nautə tepət, kən netəmim koatɨsiai-in. **1:12:** Wək 18:24-28; 1 Kor 3:4 **1:14:** Wək 18:8; Rom 16:23

16 Ei, emaluin, emol baptais mɨn e Stefanas ne
rəhan mɨn. Uarisɨg e itəm əh, emaluin okəmə emol
baptais mɨn e suah kit o kəp.
17 Nɨpətɨ nəghatən mɨn u məmə, Kristo təsahl-
ipamən io məmə ekol baptais e netəmim, məto
təmahl-ipa io məmə ekən-iarəp əm namnusən
təwɨr. Kən esən-iarəp əmən e nɨtunən rəha etəmim
məto-inu, esolkeikeən məmə nəghatən e nɨmɨsən
rəha Kristo e nɨg kəməluau in otoigoig.
18 Tol nəhlan məto-inu, nəghatən e nɨmɨsən rəha
Kristo in toigoig malməl o netəm u koatɨtəp suatɨp
rəha nuwɨnən e nɨgəm asol, məto o kitat itəm Uhgɨn
tatosmegəh kitat, in nəsanənən əm rəha Uhgɨn.
19 Kən Naoa Rəha Uhgɨn tatən məmə,
“Io ekərəkɨn agɨn nenatɨgən rəha netəm kotenatɨg,
kən mahtosɨg-in nɨtunən rəha netəm kotɨtun pɨk
nat.”
20 ? Netəm kotenatɨg hiə? ? Iəgətun mɨn rəha
Lou hiə? ? Netəmim itəm kotɨtun wɨr suatɨp
rəha nəghatən hiə? Uhgɨn təmol nenatɨgən rəha
nətueintən tɨnuwa rəkɨs nalməl əmən. 21 Tol nəhlan
məto-inu, e nenatɨgən rəha Uhgɨn, təmol məmə
netəmim rəha nətueintən okəsotɨtunən in e ne-
natɨgən əm rəhalat. Məto in təmol məmə nəghatən
alməl mɨn rəhatɨmat otosmegəh netəmim itəm
koatən nɨpahrienən lan.
22 Noanol mɨn rəha Isrel koatətapəh-in nat pɨspɨs
mɨn, kən Iaihluə mɨn koategəs-in nenatɨgən məmə
okotəplan Uhgɨn,
23 məto kitat koatən-iarəp əm nɨmɨsən rəha
Kristo e nɨg kəməluau, kən nəghatən u in tahmen

1:16: 1 Kor 16:15 **1:18:** Rom 1:16 **1:19:** Aes 29:14 **1:20:** Job 12:17; Aes 19:12; 33:18; 44:25 **1:21:** Mat 11:25

e kəpiel e suatɨp itəm tatol noanol mɨn rəha Isrel
koatəme, kən in tahmen e nalmələn kəm Iaihluə
mɨn.
24 Məto o netəm mɨn un itəm Uhgɨn təmaun-in
ilat, noanol mɨn rəha Isrel neen ne Iaihluə mɨn
neen ilau kərən, Kristo in nəsanənən rəha Uhgɨn ne
nenatɨgən rəhan.
25 Tol nəhlan məto-inu, nalmələn rəha Uhgɨn
in tenatɨg taprəkɨs-in nenatɨgən rafin rəha
netəmim, kən nəpouən rəhan in təsanən taprəkɨs-
in nəsanənən rafin rəha netəmim.
26 Piak mɨn ne wɨnɨk mɨn, nɨkitəmat otəkəike
məht məmə itəmat netəm ahro nian Uhgɨn
təmaun-in itəmat. Itəmat tepət nəsotenatɨgən e
nɨganəmtɨ netəmim, kən məsotosən nəsanənən,
kən sənəmə itəmat nenətɨ netəm-iasol neen.
27 Məto Uhgɨn tatɨtəpun nat alməl mɨn e
nətueintən məmə okotol aulɨs netəm kotenatɨg,
kən mɨtəpun nat əpou mɨn e nətueintən məmə
okotol aulɨs netəm kotəsanən.
28 In təmɨtəpun natɨmnat itəm, e nətəlɨgən rəha
netəmim, ilat nat əpnapɨn əm, ne itəm netəmim
kəsotolkeike pɨkən, ne natɨmnat itəm kotɨkə. Kən
təmɨtəpun natɨmnat mɨn əh məmə in otol nat keike
e nətəlɨgən rəha netəmim, kəmotuwa nat əpnapɨn
əm elat.
29 Təmol nəhlan məmə suah kit otəsəghat ausitən
e nɨganəmtɨ Uhgɨn.
30 Məto-inu e nəwia Uhgɨn, itəmat nəmotuwa
kitiəh itəmat Kristo Iesu. Kən Kristo təmuwa
o kitat məmə nenatɨgən rəha Uhgɨn, inəh e
Kristo, Uhgɨn təmol kitat kotətuatɨp e nɨganəmtɨn,

1:23: Rom 9:32; 1 Kor 2:14 **1:24:** Kol 2:3 **1:25:** 2 Kor 13:4
1:26: Mat 11:25; Jem 2:5 **1:29:** Efes 2:9

kən mələhəu kalɨn kitat məmə rəhan mɨn, kən mosmegəh kitat.
31 Tol nəhlan, tahmen e Naoa Rəha Uhgɨn tatən,
"Etəm itəm tatəghat ausit, otəghat ausit əm o nat
itəm Iərəmərə təmol lan."

2

1 Piak mɨn ne wɨnɨk mɨn. Nian emɨmnə otəmat,
eməsən-iarəpən nəghatən rəha Uhgɨn e nəghatən
itəm kotenatɨg ne nolən rəha etəmim itəm tɨtun wɨr
nəghatən.
2 Kən nian emətatɨg kitat min itəmat, nɨkik təskasɨk
məmə esən-iarəp mɨnən nat kit, məto Iesu Kristo
əm, ne nɨmɨsən rəhan e nɨg kəluau.
3 Emuwa otəmat e nəpouən ne nəgɨnən, kən
matəgɨn mətasiəp-asiəp.
4 Kən nian emən-iarəp rəhak nəghatən e namnusən
təwɨr, eməsənən e nenatɨgən rəha netəmim, ne
nəghatən asol mɨn itəm otiuw itəmat, məto nian
eməghat, nəmotəplan nəsanənən rəha Uhgɨn ne
wək rəha Narmɨn Rəha Uhgɨn.
5 Emol nəhlan məmə nahatətəən rəhatəmat
otəsətul əmən e nenatɨgən rəha netəmim, məto
in otətul e nəsanənən rəha Uhgɨn.

Nenatɨgən rəha Narmɨn Rəha Uhgɨn

6 Məto in nɨpahrienən məmə itɨmat ekotən-iarəp
nəghatən tenatɨg kəm netəm itəm kɨnotəskasɨk
rəkɨs e nəmegəhən rəhalat, məto sənəmə nenatɨgən
rəha netəm u-roiu, o netəm koatərəmərə u-roiu,
itəm ilat okotuwa nat əpnapɨn mɨn əm.

1:30: Jer 23:5-6 **1:31:** Jer 9:24 **2:3:** Wək 18:9; 2 Kor 10:1
2:4: 1 Tes 1:5

7 Kəp. Itɨmat ekoatəghat-in nenatɨgən rəha
Uhgɨn aupən itəm təmatəməhl anion, kən in
nenatɨgən itəm təmatəhluaig, kən Uhgɨn təmol
nalpəkauən aupən aupən agɨn məmə, nenatɨgən
əh, in otol nəwɨrən kəm kitat.
8 Nətem koatərəmərə e nəptən əh-roiu, ilat
kɨnotəruru nalpəkauən əh rəha Uhgɨn, məto okəmə
ilat kɨnəmotɨtun, ko kəsotətu-pərən Iərəmərə rəha
nəwɨrən rafin e nɨg kəməluau.
9 Məto Naoa Rəha Uhgɨn tatən məmə,
“Suah kit təsəplanən,
suah kit təsətoən,
suah kit təsɨtunən
nat naka itəm Uhgɨn təmol əpen-əpenə lan rəha
netəm u kotolkeike in,”
10 məto Uhgɨn təmol əp nalpəkauən anion əh rəhan
kəm kitat e Narmɨn. Kən Narmɨn tɨtun natɨmnat
rafin, kən mɨtun mɨn natɨmnat rəha Uhgɨn itəm
etəmim kit okol təsɨtunən.
11 ? Tol nəhlan, etəmim pah tɨtun nətəlɨgən rəha
etəmim kit, məto narmɨn əm? ? E nolən kitiəh
əm, etəmim pah tɨtun nətəlɨgən rəha Uhgɨn, məto
Narmɨn əm?
12 Uhgɨn təməsos-ipamən kəm kitat nətəlɨgən rəha
netəmim e nətueintən, məto təmos-ipa Narmɨn
itəm tatɨsɨ-pən ron. In təmos-ipa kəm kitat məmə
kitat okotɨtun nat naka itəm Uhgɨn təmos-ipa
əpnapɨn əm kəm kitat.
13 Inu nəghatən itəm itɨmat ioatən, kən nenatɨgən
rəha netəmim təsəgətunən itɨmat e nəghatən mɨn
əh, məto Narmɨn Rəha Uhgɨn təməgətun itɨmat, kən
ekotən-iarəp natɨmnat pahrien rəha Narmɨn Rəha
Uhgɨn e nəghatən mɨn itəm təmɨsɨ-pən lan.

2:9: Aes 64:4

14 Etəmim itəm Narmɨn Rəha Uhgɨn tɨkə lan, okol
təsosən natɨmnat itəm tatɨsɨ-pən e Narmɨn Rəha
Uhgɨn məto-inu ilat nat alməl mɨn əm kəm in, kən
okol in təsɨtunən ilat məto-inu Narmɨn Rəha Uhgɨn
əm tɨtun nasituən e netəmim o nɨtunən natɨmnat
rəha Uhgɨn.
15 Kitat itəm koatos Narmɨn Rəha Uhgɨn kotəplan
motɨtun natɨmnat mɨn əh, məto netəm əpnapɨn, ko
koatəplan məsotɨtun agɨn-əhən kitat.
16 Tol nəhlan məto-inu Naoa Rəha Uhgɨn tatən
məmə,
“?Pah u tɨtun nətəlɨgən rəha Iərəmərə
məmə in otəgətun in?”
Məto kitat kotɨtun nətəlɨgən rəha Kristo.

3

Nəhap-əhapən e niməfak

1 Piak mɨn ne wɨnɨk mɨn. Nian emətatɨg kitat
min itəmat, okol esəghatən kəm itəmat tahmen
e netəmim itəm kɨnotəskasɨk rəkɨs e nəmegəhən
rəhalat e Narmɨn Rəha Uhgɨn, kəp. Eməghat
kəm itəmat tahmen məmə itəmat netəmim rəha
nətueintən əm, kən eməghat kəm itəmat tahmen
məmə itəmat nɨsualkələh əm e nəmegəhən wi
rəhatəmat e Kristo.
2 Nian ematəgətun itəmat, tahmen məmə
emətagwən itəmat e melek əm, eməsos-ipɨnə
nagwənən əskasɨk kəm itəmat məto-inu itəmat
nəsotahmenən o nunən. Kən nɨpahrienən, itəmat
nəsotahmenən əh o nunən,
3 məto-inu nolən rəhatəmat tahmen əm e rəha
netəmim rəha nətueintən. Tol nəhlan məto-inu

2:16: Aes 40:13 **3:2:** Hip 5:12-13; 1 Pita 2:2

itəmat nakoatetet itəmat mɨn, kən moatərgəhəu, kən tahmen əm məmə itəmat netəmim rəha nətueintən əm u. Nəkotahmen e netəm əpnapɨn mɨn.
4 Nian suah kit otən məmə, “Io rəha Pol,” kən kit mɨn tən məmə, “Io rəha Apolos,” nolən əh tatəgətun məmə itəmat netəm rəha nətueintən əm.

5 Otəplan-tu. ?Apolos in pah, kən Pol in pah? Itɨmlau e kuahmen əm e iolwək itəm emuasitu etəmat o nuwamən o Iesu. Itɨmlau etioal əm wək itəm Iərəmərə təmos-ipa pɨsɨn pɨsɨn kəm itɨmlau məmə ekioal.
6 Tahmen məmə io eməfe nɨkutin nat, kən Apolos in tətau e nəhau, məto Uhgɨn tatol tatəwiə.

7 Tol nəhlan, etəmim itəm tatəfe nat, o etəm tətau e nəhau, in nat əpnapɨn əm, məto Uhgɨn pɨsɨn əm in nat keike itəm tatol natɨmnat koatəmegəh moatəwiə.
8 Etəm tatəfe, ne etəm tətau, katian əm o nat kitiəh əm. Kən Uhgɨn otətou ilau kitiəh kitiəh e rəhalau wək pɨsɨn pɨsɨn mɨn.

9 Itɨmlau iolwək mil rəha Uhgɨn, kən itəmat nəkotahmen e nasumən rəha Uhgɨn, o nimə rəha Uhgɨn.

10 E nəwɨrən itəm Uhgɨn təmawte-in kəm io, emiləkɨn wɨr nelkɨ nimə tahmen e etəm tɨtun wɨr niləkɨnən nimə. Kən suah kit mɨn tatiləkɨn nimə məsɨn. Məto ilat rafin okotəkəike moatehm wɨr wək rəhalat rəha niləkɨnən nimə,
11 məto-inu okol suah kit təsiləkɨnən nelkɨ nimə kit mɨn itəm tol pɨsɨn e inu itəm kɨniləkɨn rəkɨs. Kən nelkɨ nimə u in Iesu Kristo.

3:3: 1 Kor 1:10-11 **3:4:** 1 Kor 1:12 **3:6:** Wək 18:4,11,27-28
3:9: Mat 16:27; Efes 2:20-22 **3:11:** Aes 28:16; 1 Pita 2:4-6

12 Okəmə suah kit tiləkɨn-pər rəhan nimə itəm
nelkɨ nimə in Iesu Kristo, kən in tɨtun niləkɨnən e
iaen u kol tatɨpɨt-ɨpɨt, o e silfa, o e kəpiel nəmtɨn
tiəkɨs, o e nɨg, o e nuwig, o e maniah.
13 Kən nian kit netəmim okotəplan wək rəhan,
məto-inu e nian Iesu tatuwa mɨn, rəhan wək otuwa
e nəhag-əhagən. Rəhan wək okələhəu-pən e nɨgəm,
kən nɨgəm otəgətun məmə rəhan wək təwɨr or tərat.
14 Okəmə nɨgəm təməsusən rəhan nimə, in otos
rəhan nətouən.
15 Məto okəmə nɨgəm təmus rəhan nimə, kən
rəhan natɨmnat rafin təmɨkə. In əm, Uhgɨn oto-
smegəh, məto tahmen-ahmen əm e suah kit itəm
taiu mətagɨm e nimə itəm nɨgəm tatus.
16 ?Nəkotɨtun o kəp məmə, itəmat un nimə rəha
Uhgɨn, kən Narmɨn Rəha Uhgɨn tətatɨg etəmat?
17 Okəmə suah kit tərəkɨn nimə rəha Uhgɨn, kən
Uhgɨn otərəkɨn in, məto-inu nimə rəha Uhgɨn, in
rəhan pɨsɨn əm. Kən nimə u rəha Uhgɨn, itəmat.
18 Təsəwɨrən məmə suah kit tateiuə-in atɨp in.
Okəmə suah kit nɨkin təht məmə in tenatɨg u-roiu
e nɨganəmtɨ netəmim, in otəkəike muwa ialməl kit
e nɨganəmtɨlat məmə in otuwa ienatɨg pahrien.
19 Tol nəhlan məto-inu nenatɨgən rəha netəmim
rəha nətueintən, in talməl pɨk e nɨganəmtɨ Uhgɨn.
Tahmen e Naoa Rəha Uhgɨn tatən məmə, “Uhgɨn
tatol noanɨkulu kit e nəghatən rəha suah kit itəm
tatən məmə in tenatɨg wɨr, kən Uhgɨn taskəlɨm in.”
20 Kən Naoa Rəha Uhgɨn tatən mɨn məmə,
“Iərəmərə tɨtun məmə, nətəlɨgən rəha netəm
kotenatɨg, ilat nat əpnapɨn əm.”

3:13: 1 Kor 4:5 **3:16:** 1 Kor 6:19; 2 Kor 6:16 **3:19:** Job 5:13
3:20: Sam 94:11

21 Kən əsotənən məmə itəmat rəha suah u o
rəha suah əh məmə onəkotiləs-ipər atip itəmat ron.
Uhgin tatos-ipən natimnat rafin rəhatəmat məmə
otasitu etəmat.
22 Pol, o Apolos, o Pita, o nətueintən, o
nəmegəhən, o nimisən, o nian roiu, o nian itəm
tatuwa, ilat rafin rəhatəmat məmə Uhgin otol
təwir kəm itəmat lan,
23 kən itəmat rəha Kristo, kən Kristo in rəha
Uhgin.

4

Aposol min rəha Kristo

1 Tol nəhlan, netəmim okotəkəike motos itimat
tahmen e iolwək min rəha Kristo itəm Uhgin
təmələhəu-pən e nelmitimat məmə itimat ekotol əp
nalpəkauən anion rəha Uhgin.
2 Kən netəmim itəm koatehm natimnat rəha etəm-
iasol kit, ilat kotəkəike motol rəhalat wək təwir
məmə nian etəm-iasol tatəplan rəhalat wək, kən
titun nahatətəən elat.
3 E io, in nat əpnapin əm okəmə itəmat, o netəm
pisin neen kotən-iarəp nətəligən rəhalat e rəhak
wək. Kən io atip esahmenən o nakilən rəhak wək.
4 E rəhak nətəligən, məmə emol əm nat itəm in
təwir, məto nat u təsənən məmə io ekətuatip.
Iərəmərə əm tətuatip o nakilən rəhak wək.
5 Tol nəhlan, sotautautən o nakilən natimnat.
Nakoatəsahgin e nian Iərəmərə otuwa lan.
In otəmki-pən e nəhag-əhagən natimnat itəm
koatəhluaig e napinəpən, kən in otol-arəp nat

4:2: Luk 12:42

naka tətatɨg e nɨki netəmim o nolən mɨn rəhalat. E nian əh Uhgɨn otənwiwi ilat kitiəh kitiəh.

6 Piak mɨn ne wɨnɨk mɨn. Emən-ipɨnə nəghatən mɨn əh kəm itəmat etɨmlau Apolos məmə itəmat onəkotos nɨtunən ikɨn, kən okəmə nakotos nɨpəti nəghatən mɨn u, "Nəkotəkəike motol əm nəghatən mɨn itəm kɨnəte rəkɨs," kən nəsotos-ipərən netəm-iasol neen motos-iəhau neen.
7 ? Tahro? ? Itəmat ilɨs taprəkɨs-in netəmim mɨn rafin? ?Itəmat nakoatos natɨmnat neen itəm Uhgɨn təsos-ipɨnə kəm itəmat? !Kəp! ?Kən tahro nakoatəghat ausit o natɨmnat itəm Uhgɨn təmos-ipɨnə kəm itəmat tahmen əm məmə itəmat əm nəmotol natɨmnat mɨn əh?

8 Nɨkitəmat təhat məmə nɨnotos rafin rəkɨs natɨmnat rəha Uhgɨn. Nɨkitəmat təhat məmə nɨnotos rafin rəkɨs nautə rəha Uhgɨn. Nolən rəhatəmat tahmen məmə nəmotuwa kig mɨn rəha Uhgɨn, məto itɨmat ekotatɨg ləhau əm. ! Məto kəp, sənəmə nɨpahrienən! ! Nəman! Okəmə nɨpahrienən məmə itəmat nəmotuwa kig mɨn rəha Uhgɨn, nɨkitɨmat otagien pɨk, kən okəmə tol nəhlan, itɨmat mɨn ekotol kig kitat min itəmat. Məto təsolən mihin.
9 Itɨmat aposol mɨn, məto nɨkik təht məmə Uhgɨn təmələhəu itɨmat əpəh ləhau agɨn-əh, ioatatɨg tahmen e netəm itəm kəmakil rəkɨs məmə okotəkəike motɨmɨs. Nɨkik təht nəhlan məto-inu tahmen məmə ekoatətul e nɨganəmtɨ nagelo mɨn ne netəmim rafin məmə ilat okotəplan nolən rəha

4:5: 1 Kor 3:8 **4:6:** Rom 12:3 **4:7:** Rom 12:6

nɨmɨsən rəhatɨmat.*
10 ! Netəmim tepət koatən məmə itɨmat ialməl
mɨn o nərgɨ Kristo, məto nɨkitəmat təht məmə
itəmat nakotenatɨg wɨr e Kristo! Məto sənəmə
nɨpahrienən. ! Netəmim tepət koatən məmə
rəhatɨmat nepətən tɨkə, məto nakoatəghat ausit
məmə rəhatəmat nepətən iahgin! Məto sənəmə
nɨpahrienən. Netəmim tepət koatɨsiai-in itəmat,
məto katən rat itɨmat.
11 Məto, inu nɨpahrienən. Mətoarus-pa roiu,
nəumɨs tatus itɨmat, kən moatoaoa, kən ekoatuwɨn
e natɨmnat kəmotəhap-əhap, kən netəmim koatoh
itɨmat, kən rəhatɨmat nimə tɨkə.
12 Itɨmat atɨp əm ioatol pɨk wək e nelmɨtɨmat.
Nian okotən rat itɨmat, məto itɨmat ekotəfak o
nəwɨrən olat. Nian netəmim koatol nəratən kəm
itɨmat, məto itɨmat ekotəpnapɨn əm.
13 Nian netəmim koatən rat itɨmat, məto itɨmat
ekoatəghat wɨr əm kəm ilat. Mətoarus-pa roiu
itɨmat ekotahmen e nuwitɨk rəha netəmim rafin, o
namkɨmɨk rəha nətueintən rafin.

Ilat okotəkəike kətəu-pən nolən rəha Pol

---

* **4:9:** Nian kig kit təmol win e nəluagɨnən, mɨnatɨtəlɨg matit rəhan mopael mɨn ne rəhan tɨkɨmɨr mɨn. Rəhan mopael mɨn kotuarisɨg-in, kən tɨkɨmɨr mɨn kotuarisɨg-in ilat, kən netəmim rafin kotɨtun məmə tɨkɨmɨr mɨn okotɨmɨs. Netəmim kəmotol lafet kit, kən netəmim rafin koatəplan tɨkɨmɨr mɨn atɨp koatoh ilat mɨn, o kəm-naka koatol fait ilat nat iarupɨn mɨn tahmen e laion. Kən Pol tatən məmə in ne rəhan mɨn netəmim kotahmen e tɨkɨmɨr mɨn itəm okotɨmɨs, kən netəmim rafin koatəplan. **4:11:** 2 Kor 11:23-27 **4:12:** Mat 5:44; 2 Tes 3:8

14 Esəteən nəghatən mɨn u məmə ekol itəmat
nakotaulɨs, məto məmə otəhgaiir etəmat, məto-inu
itəmat nenətɨk mɨn itəm ekolkeike itəmat.
15 Rəhatəmat iəgətun tepət itəm okotəgətun
itəmat e Kristo, kən okəm-naka ilat kotahmen əm
e rəhatəmat tata kalɨn ten-taosan, məto rəhatəmat
tata ətuatɨp kitiəh əm, inu io, məto-inu e Kristo Iesu
emuwa rəhatəmat tata ətuatɨp nian emən-iarəp
namnusən təwɨr kəm itəmat aupən.
16 Tol nəhlan, ekətapəh əskasɨk otəmat məmə
onəkotətəu-pa rəhak nolən mɨn.
17 Məto-inu o nat u, etahl-ipɨnə nətɨk e Kristo
u Timoti itəm iakolkeike. In tətaiu əskasɨk e
Iərəmərə. In otən mɨn kəm itəmat suatɨp rəha
nəmegəhən rəhak e Kristo Iesu itəm tatətəu-pən
natɨmnat itəm iatəgətun e niməfak mɨn rafin ikɨn
mɨn rafin.
18 Itəmat neen koatən məmə esɨmnə mɨnən, kən
motausit pɨk o rəhatəmat nepətən.
19 Məto otəsuwəhən, ekəike mɨmnə məplan
itəmat okəmə Iərəmərə tegəhan-in io. Kən
ekəsəplan əmən nəghatən mɨn itəm netəm iausit
mɨn koatən, məto ekəplan nəsanənən rəhalat.
20 Məto-inu nərəmərəən rəha Uhgɨn sənəmə in
nat kit rəha nəghatən, məto in nat kit rəha
nəsanənən.
21 ? Kən nakotolkeike naka? ? Ekɨmnə malis
itəmat, o ekɨmnə e nolkeikeən ne narmɨn rəha
nəmeiən?

5

Pian kit, rəhan nolən tərat agɨn

4:15: Kal 4:19 **4:16:** Fil 3:17 **4:17:** Wək 19:22 **4:20:** 1 Kor 2:4

1 Kəmən-iarəp kəm io məmə suah kit u e nɨkitəmat
tətakləh-in pətan kit, kən təmol e nolən tərat kit
itəm taprəkɨs-in nolən rəha netəm kəsotəfakən, nat
əpnapɨn kəsotəfakən. In tətakləh-in pətan wi rəha
rəhan tata.
2 ! Kən itəmat nakotausit ron məmə təwɨr əm!
Nəsotətoən tərat, məto onəkotəkəike motəto tərat
o nolən əh, kən nəsotahl-iarəpən suah əh, məto
onəkotəkəike motahl-iarəp itəm təmol nolən rat əh
e nɨkitəmat.
3 Nat əpnapɨn esatɨgən kitat min itəmat, məto
e narmɨn etatɨg kitat min itəmat, kən tahmen əm
okəmə kitat koatatɨg, enən rəkɨs e nərgɨ Iərəmərə
Iesu məmə naka in tətuatɨp məmə kitat okotol e
suah əh.
4 Nian nakotuwa kitiəh, kən e narmɨn, etatɨg ki-
tat min itəmat, kən nian nəsanənən rəha Iərəmərə
rəhatat Iesu in əh-ikɨn kitat min,
5 kən otɨləs-ipən suah u əh-roiu e nelmɨ Setan
məmə otərəkɨn nɨpətɨn, məto Iərəmərə otosmegəh
narmɨn nian in tatuwa mɨn e namnun nian.
6 Rəhatəmat nausitən tərat. ? Nəkotɨtun o kəp
məmə, is noan məsɨn əm tətaləpɨk apiəpiə flao itəm
kəmətɨg?
7 Otərakin rəkɨs is oas mɨn rəhatəmat məmə
itəmat flaoa wi itəm kəmətɨg u is tɨkə lan, kən
nɨpahrienən itəmat nəkotahmen ətuatɨp e pɨret əh.
Tol nəhlan məto-inu Kristo itəm in nətɨ sipsip rəha
lafet rəha Nuhagego-inən, təmɨmɨs rəkɨs tahmen e
sakrifais o nolən rat mɨn rəhatat.
8 Tol nəhlan, pəs kotol lafet əh, məto kəsotolən e
is oas, itəm tahmen e nolən tərat mɨn itəm netəmim

5:1: Lev 18:7-8; Dut 22:30 **5:3:** Kol 2:5 **5:5:** 1 Tim 1:20 **5:6:** Kal 5:9 **5:7:** Aes 53:7; 1 Pita 1:19

kotolkeike pɨk nolən kəm netəmim, ne nolən rat mɨn rafin. Məto pəs kotol lafet e Pɨret U Is Tɨkə Lan, tahmen e nolən rafin itəm kotol nɨpahrienən motətuatɨp.

9 Eməte rəkɨs naoa kəm itəmat məmə nəsotan kələhən itəmat netəm koatakləh-in pətan.

10 Esən-iəhauən məmə nəsotanən itəmat netəm kəsotəfakən, nat əpnapɨn nolən rəhalat tol min-nulan: ilat koatakləh-in pətan, ilat naumɨs, ilat iakləh mɨn e neiuəən, kən ilat koatəfak kəm narmɨ nat mɨn. Okəmə nəsotanən itəmat min ilat, kən nəkotəkəike motiet ikɨn-u e nətueintən.

11 Məto nɨpətɨ naoa itəm eməte kəm itəmat məmə onəsotan kələhən itəmat suah kit itəm tatən məmə in piatəmat kit, məto in tətakləh-in pətan, o in tətaumɨs, o in tatəfak kəm narmɨ nat mɨn, o in tatən rat netəmim, o in tətapɨs nian tepət, o in tətakləh-in e neiueiuəən. Əsotolən nat kit itəmat min ilat, nat əpnapɨn in nat əkəku əm tahmen e nəkotagwən kitiəh.

12 Sənəmə in rəhak kit wək məmə ekakil netəm kəsotəfakən. Məto in wək rəhatəmat məmə onəkotakil nolən rəha netəmim əpəh e niməfak itəm koatol təfagə e nolən mɨn u.

13 Uhgɨn otakil netəm Iaihluə mɨn, məto Naoa Rəha Uhgɨn tatən məmə, "Otahl-iarəp e nɨkitəmat etəm tatol nolən rat."

6

Nolən rəha niuw-iarəpən itəm

1 Nian okəmə itəmat kəiu kuəhai ilau mɨn, in tol naulɨsən məmə otɨləs muwɨn kəm netəm kəsotəfakən məmə okotiuw-iarəp ilau motakil

5:8: Dut 16:3 **5:11:** 2 Tes 3:6; Taet 3:10 **5:13:** Dut 13:5; 17:7

rəhalau nərgəhəuən. Məto nəkotəkəike motiləs
motuwin kəm iəfak min.
2 ?Nəkotitun o kəp məmə iəfak min, ilat okotakil
netəmim e nətueintən? ?Kən okəmə itəmat
onəkotakil netəmim e nətueintən, kən tahro
nikitəmat təht məmə nəsotahmenən o nakilən
rəhatəmat nolən əlkələh min?
3 ?Nəkotitun o kəp məmə, kitat okotakil nagelo
min? !Kən natimnat min rəha nətueintən, ilat
kotimətig əm o nakilən!
4 ?Kən tol nəhlan, okəmə nakoatərgəhəu o nətəligən
min neen, tahro nakoatuwin o netəm ihluə
məmə ilat okotakil nərgəhəuən rəhatəmat? Ilat
kəsotosən nisiaiiən rəha niməfak məto-inu ilat
kəsotahmenən məmə okotakil nat asol min neen
tahmen e kitat.
5 Iatən nəhlan məmə nakotaulis lan. ?Tahro? ?
Itəmat kit tikə itəm tenatig məmə in titun nələhəuən
nənən min əh?
6 !Məto kəp! Itəmat piak min nakoatuwin o netəm
ihluə məmə ilat okotakil rəhatəmat nərgəhəuən
min. Kəsi.
7 Itəmat nakoatuwin o suah kit məmə otakil
rəhatəmat nərgəhəuən. Inu tatəgətun məmə
nəmotəmkakiəh e suatip rəha Uhgin e nəmegəhən
rəhatəmat. ?Tahro? Okəmə suah kit tatol tərat kəm
ik, təwir məmə nakaluin əm. Okəmə tateiuə-in ik
mətakləh-in ik, aluin min əm.
8 Məto kəp. Itəmat piatəmat min əm, məto itəmat
atip nəkoatol tərat kəm itəmat min, kən moateiuə-
in itəmat min motakləh kəm itəmat min.
9 ?Nəkotitun o kəp məmə, netəm koatol nəratən,
okol kəsotuwinən e nərəmərəən rəha Uhgin?
Əsotətəlig-inən neiueiuəən. Inu nipahrienən məmə

6:2: Nol Əpən 20:4

netəm koatakləh-in pətan, ne netəm koatəfak kəm
narmɨ nat mɨn, ne nəman itəm kɨnotol marɨt rəkɨs
koatakləh-in pətan, ne nəman itəm koatit atɨp ilat
mɨn,
10 ne iakləh mɨn, ne naumɨs mɨn, ne netəm
koatapɨs e wain, ne netəm koatəghat rat e nərgɨ
netəmim, ne netəm koateiuə motakləh kəm
netəmim, ilat okol kəsotuwɨnən e nərəmərəən
rəha Uhgɨn.
11 Kən itəmat neen, nəmoatol nəhlan. Məto,
Narmɨn Rəha Uhgɨn rəhatat təmafəl itəmat,
mələhəu kalɨn itəmat məmə rəhan, mol itəmat
nəkotətuatɨp e nɨganəmtɨn e nərgɨ Iərəmərə Iesu
Kristo.

Nolən rəha nakləh-inən pətan in təfagə rat

12 Netəmim neen koatən məmə, “Natɨmnat rafin
təwɨr əm məmə ekol.” Məto, sənəmə ilat rafin
kotasitu etəmat. Suah kit tatən mɨn məmə,
“Natɨmnat rafin təwɨr əm məmə ekol.” Məto,
okol esegəhan-inən məmə nat neen okotərəmərə e
rəhak nəmegəhən.
13 Netəmim neen koatən məmə, “Nagwənən in
nat təwɨr rəha nərpɨtəm, kən nərpɨtəm in tolkeike
nagwənən. Kən tahmen əm, okəmə nɨpətɨtat
tolkeike pətan, kən nolən əh rəha nitən pətan in
təwɨr əm.” Nat mil əh, nagwənən ne nərpɨtəm,
kuəwɨr, nat əpnapɨn məmə Uhgɨn otol namnun ilau
kərən. Məto Uhgɨn təsos-ipamən nɨpətɨtat məmə
kotɨtəp nɨpɨtan. Uhgɨn təmos-ipa nɨpətɨtat məmə
kotɨsiai-in Iərəmərə lan, kən Iərəmərə in tərəmərə
e nɨpətɨtat.

6:10: Kal 5:19-21; Efes 5:5; Nol Əpən 22:15 **6:11:** Taet 3:3-7
6:12: 1 Kor 10:23 **6:13:** 1 Tes 4:3-5

14 E rəhan nəsanənən, Uhgɨn təmosmegəh
Iərəmərə e nɨmɨsən, kən in otosmegəh mɨn kitat.
15 ?Nəkotɨtun o kəp məmə, nɨpətɨtəmat, ilat rəha
Kristo pɨsɨn əm? ?Kən nɨkitəmat təht məmə ekɨləs
nɨpətɨk itəm in kitiəh ilau Kristo, kən mol kioal
kitiəh ilau pətan rəha suatɨp? !Kəp! Okol təsolən
mihin.
16 ?Kən nəkotɨtun o kəp məmə, etəm tətan ilau
pətan rəha suatɨp, ilau katuea kitiəh əm e nɨpətɨn?
Məto-inu nəghatən rəha Naoa Rəha Uhgɨn tatən
məmə, "Ilau okuea nɨpətɨn kitiəh əm."
17 Məto etəm itəm tatol kitiəh ilau Iərəmərə,
tatuwa kitiəh ilau min e narmɨn.
18 Otagɨm rəkɨs otuwɨn isəu o nolən rəha nɨtəpən
nɨpɨtan. Nolən rat rafin itəm suah kit tatol itəm tol
pɨsɨn e itəm u, in təsərəkɨnən nɨpətɨn. Məto itəm u
tatərəkɨn nɨpətɨn.
19 ?Nəkotɨtun o kəp məmə, nɨpətɨtəmat in nimə
kit rəha Uhgɨn itəm Narmɨn Rəha Uhgɨn tətatɨg
ikɨn, kən Uhgɨn təmos-ipɨnə Narmɨn kəm itəmat,
mətatɨg etəmat? Kən itəmat sənəmə rəhatəmat atɨp
u itəmat.
20 Uhgɨn təmətou rəkɨs itəmat e nətouən itəm
nəmtɨn tiəkɨs. Tol nəhlan, otɨsiai-in Uhgɨn e nolən
mɨn rəha nɨpətɨtəmat.

7

Nəghatən e marɨt

6:14: Rom 8:11; 1 Kor 15:20; 2 Kor 4:14 **6:15:** Efes 5:30 **6:16:** Mat 19:5 **6:17:** Jon 17:21-23; Rom 8:9-11 **6:20:** 1 Kor 7:23; 1 Pita 1:18-19

1 Roiu ekən-ipɨnə nənən e naoa rəhatəmat itəm
nəmotəte kəm io. Əwəh, in təwɨr məmə etəmim kit
təsolən marɨt.
2 Məto netəmim tepət itəm koatɨtəp pətan, tol
nəhlan, təwɨr məmə etəmim otəkəike mos atɨp
rəhan pətan, kən pətan tatos rəhan iərman.
3 Iərman otəkəike man ilau rəhan pətan okəmə
pətan tolkeike, kən pətan otəkəike man ilau rəhan
iərman okəmə iərman tolkeike.
4 Pətan təsərəmərə atɨpən e nɨpətɨn, məto rəhan
iərman tatərəmərə lan. Kən tahmen-ahmen əm e
iərman, in təsərəmərə atɨpən e nɨpətɨn, məto rəhan
pətan tatərəmərə lan.
5 Təsəwɨrən məmə pətan o iərman təgɨn o nɨpətɨn
okəmə kit tolkeike. Məto okəmə ilau kərən
kuegəhan məmə təwɨr əm okuəpəs o nəfakən o nian
neen, kən təwɨr əm. Məto okueike muea mɨn kitiəh.
Okəmə kəsioalən, kən Setan otehm suatɨp o nos-
ipən-os-ipənen kəm ilau. Iatən nəhlan məto-inu
itəmat rafin nəsotəskasɨkən.
6 Nəghatən əh məmə, “okuəpəs o nəfakən o nian
neen,” in nətəlɨgən əm rəhak, sənəmə lou kit.
7 E rəhak nətəlɨgən, təwɨr məmə netəmim rafin
okəsotolən marɨt tahmen lak. Məto Uhgɨn tatol
suatɨp pɨsɨn pɨsɨn mɨn kəm kitat kitiəh kitiəh, kən
tatol məmə neen koatol marɨt, kən neen koatan
əm.
8 Kən iatən kəm netəm kəsotolən marɨt ne
nəutahlɨmɨs mɨn məmə, təwɨr məmə koatan əm
məmə io ne.
9 Məto okəmə tiəkɨs olat məmə okotaliwək e suatɨp
ətuatɨp, kən təwɨr məmə okotəkəike motol marɨt
pəs nɨkilat təsəht pɨkən.

7:9: 1 Tim 5:14

10 Itəmat itəm nəmotol mariɨt, ekən-ipiɨnə
nəghatən u kəm itəmat, sənəmə rəhak məto rəha
Iərəmərə məmə, pətan otəsapəsən rəhan iərman.
11 Məto okəmə in otol, kən təwiɨr məmə otəsətəu-
pən miɨnən suah kit miɨn, o okəmə tahro, tiɨtəliɨg-pən
miɨn əm o rəhan iərman. Kən iərman otəsapəsən
rəhan pətan.
12 Itəmat itəm rəhatəmat nəman o niɨpiɨtan
kəsotəfakən, inu rəhak əm nəghatən, sənəmə
rəha Iərəmərə, məmə okəmə itəmat kit, rəhan
pətan təsəfakən, məto tolkeike məmə ilau kətuatiɨg,
iərman otəsapəsən.
13 Kən okəmə itəmat kit, rəhan iərman
təsəfakən, məto tolkeike məmə ilau kətuatiɨg, pətan
otəsapəsən.
14 Otol nəhlan məto-inu nian pətan kit tatəfak,
kən Uhgiɨn tatələhəu kaliɨn miɨn rəhan iərman məmə
rəha Uhgiɨn. Kən nian iərman kit tatəfak, kən Uhgiɨn
tatələhəu kaliɨn miɨn rəhan pətan məmə rəha Uhgiɨn.
Okəmə təsolən nulan, kən rəhatəmat niɨsualkələh,
ilat rəha nətueintən əm, məto tol nəhlan, Uhgiɨn
tatələhəu kaliɨn ilat məmə rəhan miɨn, məto-inu
təmələhəu kaliɨn rəkiɨs tata ne mama.
15 Məto okəmə etəm təsəfakən tolkeike məmə
otapəs rəhan pətan o iərman itəm tatəfak, egəhan
in əm. Etəm tatəfak, iərman o pətan, Uhgiɨn
təsaskəliɨmən ilat e mariɨt əh. Məto, Uhgiɨn təmaun-
in itat məmə okotatiɨg mətiɨg e nəmə̈linuən.
16 Pətan, kəm-naka Uhgiɨn otosmegəh rəham
iərman e nolən təwiɨr rəham. Kən iərman, kəm-
naka Uhgiɨn otosmegəh rəham pətan e nolən təwiɨr
rəham.

7:10: Mat 5:32 **7:15:** Rom 14:19 **7:16:** 1 Pita 3:1

17 Məto in əm u, nian Uhgɨn təmaun-in itəmat,
nəmotatɨg e natɨgən pɨsɨn pɨsɨn mɨn itəm Iərəmərə
təmələhəu, kən təwɨr məmə nəkotatɨg əm lan. Inu
rəhak nəghatən iatələhəu kəm niməfak mɨn rafin.
18 Nian Uhgɨn təmaun-in suah kit, okəmə
kəməhg-ipən in, kən otəsəhluaig-inən nəhg-ipənən
itəm kəmol lan. Kən nian Uhgɨn təmaun-in suah
kit mɨn, okəmə kəsəhg-ipənən, kən təwɨr məmə
təsegəs-inən məmə okəhg-ipən.
19 In nat əpnapɨn əm okəmə kəməhg-ipən suah
kit o kəsəhg-ipənən. Nat keike məmə kitat kotətəu-
pən əm nəghatən mɨn rəha Uhgɨn.
20 Nian Uhgɨn təmaun-in itəmat, nəmotatɨg e
natɨgən pɨsɨn pɨsɨn mɨn, kən təwɨr məmə nəkotatɨg
əm elat.
21 ? Nian Uhgɨn təmaun-in ik, ik slef əm kit?
Nɨkim təsəht pɨkən, məto okəmə nəkɨtun nətəu-
pənən suatɨp itəm kəmɨkɨs slef mɨn lan, ətəu-pən
əm.
22 Tol nəhlan məto-inu etəm slef əm nian
Iərəmərə təmaun-in, in etəm rəha Iərəmərə itəm
kəmɨkɨs rəkɨs, kən tahmen-ahmen əm, etəm itəm
sənəmə slef kit nian Iərəmərə təmaun-in, in slef əm
rəha Kristo.
23 Uhgɨn təmətou rəkɨs itəmat e nətouən itəm
nəmtɨn tiəkɨs. Sotolən məmə itəmat nakotuwa slef
mɨn rəha netəmim.
24 Piak mɨn ne wɨnɨk mɨn, nian Uhgɨn təmaun-
in itəmat, nəmotatɨg e natɨgən pɨsɨn pɨsɨn mɨn, kən
təwɨr məmə nəkotatɨg əm elat itəmat Uhgɨn.
25 Inu nəghatən kit rəhatəmat netəm wi itəm
nəsotolən marɨt. Esos ətuatɨpən nəghatən kit

7:19: Rom 2:25; Kal 5:6; 6:15 **7:22:** Flm 16; 1 Pita 2:16

o Iərəmərə, məto iakən əm rəhak nətəlıgən.
Məto itəmat nəkotıtun məmə rəhak nəghatən in
nıpahrienən, məto-inu Iərəmərə təmasəkitun io.
26 Məto-inu o nəratən asol itəm nəkotatıg lan,
rəhak nətəlıgən tol min-nulan məmə, nəkotatıg əm
nulan nəkotatıg mihin u-roiu.
27 ?Tahro? ?Nəmol marıt? Segəs-inən suatıp o
napəsən rəham pətan. ?Tahro? ?Nəsolən marıt?
Segəs-inən suatıp o nosən rəham kit pətan.
28 Məto okəmə natol marıt, nəsolən təfagə rat.
Kən okəmə pətan wi tatol marıt, in təsolən təfagə
rat. Məto netəm kəmotol marıt, okotatıg e nəratən
tepət e rəhalat natıgən, kən iakolkeike məmə
nəsotuwınən e nəratən mın əh.
29 Piak mın ne wınık mın, inu nıpətı nəghatən
rəhak. Natıgən rəha netəmim e nətueintən in
tınəkuəkır əm. Kən roiu ne matuwın, netəm
kəmotol marıt, okəsotətəlıg-in pıkən nolən rəha
marıt rəhalat.
30 Kən okəmə suah kit tətasək, təwır məmə
otaliwək e nəmegəhən rəhan tahmen məmə
təsasəkən. Kən okəmə suah kit nıkin tagien, in
otaliwək tahmen məmə nıkin təsagienən. Kən
okəmə suah kit tatos-nəmtın nat kit, təwır məmə
nıkin təht məmə sənəmə rəhan.
31 Kən təwır məmə netəmim itəm koatol bisnes
e nətueintən, ilat okotətəlıg-in məmə rəhalat
bisnes in nat əpnapın əm, məto-inu nətueintən
ne nəwırən rəhan otəpanıkə.
32 Iakolkeike məmə nıkitəmat təsəht pıkən nat
kit rəha nətueintən u. Tol nəhlan, okəmə suah kit
təsolən marıt, nıkin tatəht pık wək rəha Iərəmərə

7:31: 1 Jon 2:17

məmə tahro nulan mol Iərəmərə nɨkin tagien o wək
itəm in tatol.
33 Məto etəm təmol marɨt, nɨkin tatəht pɨk əm
natɨmnat rəha nətueintən məmə otahro nulan mol
nɨki rəhan pətan tagien,
34 kən rəhan nətəlɨgən tatuwɨn o nat kəiu, rəhan
pətan ne wək rəha Iərəmərə. Kən pətan itəm
təsolən marɨt, o pətan wi, nɨkin tatəht pɨk wək
rəha Iərəmərə məmə tahro nulan in otətuakəm o
Iərəmərə e nɨpətɨn ne narmɨn. Məto pətan itəm
təmol marɨt, in tatətəlɨg-in pɨk əm natɨmnat rəha
nətueintən məmə otahro nulan mol rəhan iərman
nɨkin tagien.
35 Iatən-ipɨnə nəghatən mɨn u o nəwɨrən atɨp
rəhatəmat, sənəmə iatən-iəhau itəmat, məto
məmə nakotətəu-pən suatɨp rəha nəmegəhən
itəm tətuatɨp, kən nɨkitəmat tatəht pɨk wək rəha
Iərəmərə.
36 Məto okəmə iərman kit ne pətan wi kit, kɨnən-
iəkɨs məmə ilau okioal marɨt, kən iərman təmə
okuəpəs pitən, məto roiu nɨkin təht məmə təsolən
nolən ətuatɨp e pətan əh, kən okəmə pətan əh tətatɨg
wɨr əm o nup mɨn neen, kən iərman nɨkin təht
məmə təike mol-tə marɨt e pətan əh, kən təwɨr əm,
in tɨtun nolən. In təsolən təfagə rat. Məto təwɨr
məmə in otol marɨt.
37 Kən okəmə kəiu mɨn nəhlan kioalkeike məmə
okioal marɨt, məto iərman nɨkin tɨnəht rəkɨs məmə
okuəpəs marɨt, kən suah kit tɨkə itəm tatəkəike
kəm in məmə in tapəs marɨt, məto iərman əm in
tatərəmərə e nɨkin, kən nɨkin tɨnəht rəkɨs məmə
otəsolən marɨt e pətan əh, suah əh, in mɨn tatol
nolən ətuatɨp.
38 Tol nəhlan, iərman itəm tatol marɨt e pətan wi,

in tatol ətuatɨp, məto iərman itəm təsolən marɨt, in tatol təwɨr maprəkɨs.
39 Pətan otəkəike mətatɨg ilau rəhan iərman e nian rafin, məto okəmə rəhan iərman tɨmɨs, in tɨtun nolən marɨt e suah kit mɨn itəm in tolkeike, məto nat kitiəh əm, in təike mol marɨt e iərman kit itəm tatəfak kəm Iərəmərə.
40 Məto e rəhak nətəlɨgən, okəmə in tətatɨg əm nəhlan məsolən marɨt, kən nɨkin otagien taprəkɨs-in okəmə in tatol marɨt. Kən nɨkik təht məmə Narmɨn Rəha Uhgɨn tətatɨg mɨn lak mos-ipa nəghatən əh kəm io.

8

Nagwənən itəm katol sakrifais lan kəm narmɨ nat mɨn

1 Kən roiu, iakəghat e nagwənən mɨn itəm katol-pən sakrifais lan kəm narmɨ nat mɨn. Kitat kotɨtun məmə, "kitat rafin koatos nɨtunən." "Nɨtunən" in nat kit itəm suah kit tətausit ron, məto nolkeikeən tatiləkɨn matɨləs-ipər etəmim.
2 Okəmə suah kit nɨkin təht məmə in tɨtun pɨk nat, məto in təsɨtunən əh natɨmnat itəm in otəkəike mɨtun.
3 Məto etəmim itəm tolkeike Uhgɨn, Uhgɨn tɨtun in.
4 ? Kən tahro e nagwənən mɨn itəm katol-pən sakrifais lan kəm narmɨ nat mɨn? Kitat kotɨtun məmə narmɨ nat in nat əpnapɨn əm kit e nətueintən, kən uhgɨn əlkələh mɨn kotɨkə, məto Uhgɨn kitiəh əm.
5 Katən məmə, "uhgɨn əlkələh" mɨn ne "iərəmərə əlkələh" mɨn tepət əh-ikɨn. Inu neiuəən əm. Məto

7:39: Rom 7:2-3 **8:1:** Wək 15:29 **8:2:** Kal 6:3 **8:4:** Dut 4:39; 6:4; Kal 4:8

nɨpahrienən netəmim neen koatəfak kəm ilat.
Məto nat əpnapɨn okəmə uhgɨn əlkələh mɨn əh-ikɨn,
əpəh e neai o əpəh ləhau e nətueintən,
6 məto o kitat, Uhgɨn kitiəh əm, Tata Uhgɨn.
Natɨmnat rafin təmɨsɨ-pən lan, kən təmos-ipa
nəmegəhən kəm kitat məmə kitat okotol nəwian.
Kən Iərəmərə kitiəh əm, Iesu Kristo, kən Uhgɨn
təmol natɨmnat rafin agɨn e Kristo, kən e Kristo
kitat koatəmegəh.

7 Məto sənəmə netəmim rafin kotɨtun nəghatən u.
Aupən, netəmim neen kəmotəfak kəm narmɨ nat
mɨn nian rafin. Məto roiu, nian koatun mit itəm
kəmol sakrifais lan kəm narmɨ nat, nɨkilat təht
məmə koatəfak kəm uhgɨn əlkələh mɨn pahrien.
Kən ilat koatəto məmə koatol təfagə rat məto-inu
nɨkilat təsəskasɨkən.
8 Məto nagwənən təsolən kitat kotuwa iuəhkɨr o
Uhgɨn. Okəmə kəsotunən mit əh, o kotun mit əh,
nətəlɨgən rəha Uhgɨn kəm kitat in tahmen əm.

9 Təwɨr əm, nəkotɨtun nətəu-pənən suatɨp itəm
nakotolkeike, məto oatəto itəmat. Sotolən nat kit
itəm nakotolkeike məto in otol məmə piatəmat
kit o wɨnɨtəmat kit itəm nɨkin təsəskasɨkən təme e
rəhan nəmegəhən.
10 Ekən nəhlan məto-inu okəmə suah kit itəm
nɨkin təsəskasɨkən, tatehm itəmat itəm nakoatos
nɨtunən əh, kən nakotuwɨn e nimə rəha narmɨ nat
mɨn məmə nakotagwən, kən tahro? Kəm-naka
rəhatəmat nolən otiuw-pən rəhan nətəlɨgən, kən in
mɨn otuwɨn mun mit itəm kəmotol sakrifais lan
kəm narmɨ nat mɨn, kən in tatol təfagə rat kit.

8:6: Efes 4:5,6 **8:9:** Rom 14:13-15; Kal 5:13

11 Kən nɨtunən itəm nɨkitəmat təht məmə
nakoatos, in tatərəkɨn etəm nɨkin təsəskasɨkən.
Məto in piatat kit itəm Kristo təmɨmɨs ron.
12 Nian nəkoatol nolən rat e itəmat kit e nolən əh,
matərəkɨn nɨkin təsəskasɨkən, kən nəkoatol təfagə
rat e Kristo.
13 Tol nəhlan, okəmə nat kit itəm iatun tol piak
tatəme e rəhan nəmegəhən, kən təwɨr məmə esun
mɨnən mit nian kit ne məmə otəsəmeən e rəhan
nəmegəhən.

9

Pol təmuhalpɨn nəghatən itəm katətu-pən lan

1 ? Nɨkitəmat təht məmə ekɨtun nolən nat naka
itəm iakolkeike, o kəp? !Əwəh! ?Io aposol kit, o
kəp? !Əwəh! ?Eməplan Iesu Iərəmərə rəhatat e
nɨganəmtək, o kəp? !Əwəh! ?Itəmat u noa rəhak
wək e Iərəmərə, o kəp? !Əwəh!
2 Okəmə netəmim neen koatən məmə sənəmə io
aposol, məto nɨpahrienən, itəmat nəsotɨtun nənən
nəhlan, məto-inu nəmegəhən rəhatəmat e Iərəmərə
tatəgətun məmə io aposol kit.
3 Ekuhalpɨn nəghatən rəha netəmim neen itəm
koatən məmə io sənəmə aposol kit.
4 ? Nian kitat aposol mɨn koatətapəh otəmat o
nagwənən ne nat okənɨm ne, in ətuatɨp o kəp?
Əwəh, itəmat nəkotɨtun.
5 Aposol mɨn neen, ne pia Iərəmərə mɨn, ne Pita,*
rəhalat nɨpɨtan itəm koatəfak koatuarisɨg-in ilat
nian ilat kotaliwək moatol wək rəha Iərəmərə. ?

8:11: Rom 14:15,20 **8:13:** Rom 14:21 **9:1:** Wək 22:17-18; 26:16; 1 Kor 15:8-9 **9:2:** 2 Kor 3:2-3 **9:4:** Luk 10:8 * **9:5:** Nəghatən Kris ətuatɨp tatən məmə, ‘Kefas’ itəm in nərgɨn kit mɨn rəha Pita

In tətuatɨp məmə kitat kotol tahmen-ahmen əm, o
kəp? Əwəh, itəmat nəkotɨtun.
6 ?O nɨkitəmat təht məmə io əm ne Panapas,
itɨmlau pɨsɨn əm ekuəkəike mioal atɨp wək o
natɨgən rəhatɨmlau?
7 Otətəlɨg-in-tu, tol nəhlan. ?Pah tatol mopael
məto təsolkeikeən məmə katətou in lan? ?O,
pah tətasum məsunən nagwənən lan? ?O, pah
tətagwən nat megəh mɨn məsunən əh kit ne?
8 ?Nɨkitəmat təht məmə natɨmnat mɨn itəm
iatəghat-in, koatɨsɨ-pən əm o nətəlɨgən rəha
netəmim? !Kəp! Lou tatən nat kitiəh əm.
9 Kəməte e Lou rəha Moses məmə, "Nian nako-
tasɨg kau motuwa məmə otol wək mewɨg-ewɨg e
wit, sotəlisən nohlɨn pəs ton nɨmɨsmɨsɨ wit neen."†
?Tahro? ?Nɨki Uhgɨn tatəht əm kau mɨn, 10 o nɨkin
tatəht mɨn kitat? Əwəh, kəmos-ipa lou u o rəhatat
nəwɨrən, məto-inu netəm itəm kotaupən motəfe
nat e nasumən, ne netəm koatuarisɨg motəulək
ikɨn, ilat rafin nətəlɨgən rəhalat kitiəh əm məmə
okotos nagwənən e nasumən u.
11 E wək mɨn rəhatɨmat, tahmen əm məmə
emotasum kit məmə itəmat nəkotagwən ikɨn, inu
nagwənən rəha narmɨtəmat. ?Kən tahro, tiəkɨs
otəmat məmə nakotos-ipa nagwənən neen rəha
nɨpətɨn kəm itɨmat?
12 Netəm pɨsɨn neen kotɨtun nətapəh-inən
nagwənən otəmat, kən in tətuatɨp əm, məto ilat
koatol wək rəha Uhgɨn. ?Kən tahro e itɨmat? !
Nətapəhən rəhatɨmat in tətuatɨp agɨn!

---

† **9:9:** wit: Əplan e tiksonari. **9:9:** Dut 25:4; 1 Tim 5:18 **9:10:** 2 Tim 2:6 **9:11:** Rom 15:27

Məto itɨmat esətolən kəm itəmat məmə itɨmat
ekotɨtun mihin nolən. Məto itɨmat ekotol natɨmnat
rafin itəm ekotɨtun nolən, nat əpnapɨn in tiəkɨs,
məmə esotahtosɨg-inən namnusən təwɨr rəha
Kristo.
13 ?Nəkotɨtun o kəp məmə, netəmim itəm koa-
tol wək e Nimə Rəha Uhgɨn, koatos nɨgɨlat ikɨn
nagwənən? Kən netəmim itəm koatol wək e
olta, ikɨn katol sakrifais ikɨn, koatos nɨgɨlat ikɨn
nagwənən.
14 E suatɨp kitiəh əm, Iərəmərə təmən məmə,
netəmim itəm koatən-iarəp namnusən təwɨr,
rəhalat natɨmnat o natɨgən otəkəike mɨsɨ-pən ikɨn.

15 Məto esətapəh-inən kəm itəmat o nat naka
itəm tətuatɨp əm kən ekɨtun nətapəh-inən.
Eməsəteən naoa u məmə itəmat nəkotol natɨmnat
mɨn neen əh kəm io. Iatausit məsɨn məmə iatən-
iarəp namnusən təwɨr kəsətouən io lan. Kən
esolkeike agɨn-əhən məmə ekətəu-pən suatɨp pɨsɨn.
Nɨmɨsən in təwɨr taprəkɨs-in suatɨp pɨsɨn.
16 Məto esausitən məmə iatən-iarəp namnusən
təwɨr məto-inu, ekəike mən-iarəp. !Kəsi, nahməən
asol otuwa ron io okəmə esən-iarəpən namnusən
təwɨr!
17 Okəmə iatən-iarəp nəghatən rəha Uhgɨn məto-
inu iakolkeike mol nulan, kən tətuatɨp məmə ekos
nətouən lan. Məto in Uhgɨn əm itəm təmɨtəpun io
məmə ekol wək u, kən tol nəhlan, ekəike mol.
18 ? Kən rəhak nətouən in naka? In əm u,
məmə nian ekən-iarəp namnusən təwɨr, ekən-iarəp
əpnapɨn əm, məsosən nətouən lan, kən tol nəhlan

9:12: Wək 20:34; 2 Kor 11:9 **9:13:** Dut 18:1-3 **9:14:** Mat 10:10; Kal 6:6 **9:16:** Jer 20:9

esətapəhən o nat kit, nat əpnapɨn in tətuatɨp məmə
ekol.
19 Suah kit təsərəmərəən lak, məto io emos-iəhau
atɨp io məmə io slef əm rəha netəmim rafin məmə
ekiuw-pa tepət kotuwa o Kristo.
20 Nian emətan itɨmat netəm Isrel, emuwa mah-
men e netəm Isrel məmə ekiuw-pa ilat kotuwa
o Kristo. Kən nat əpnapɨn Lou təsərəmərəən
lak, nian emətan itɨmat netəm koatətəu-pən Lou,
emuwa mahmen elat, məmə ekiuw-pa ilat kotuwa
o Kristo.
21 Nian emətan itɨmat netəm kəsotətəu-pənən
Lou, emuwa mahmen elat. Məto esərakinən lou
rəha Uhgɨn, kəp. Lou rəha Kristo tatərəmərə lak.
Emol nəhlan məmə ekiuw-pa ilat kotuwa o Kristo.
22 Nian emətan itɨmat netəm rəhalat nahatətəən
təsəskasɨkən, emuwa mahmen elat məmə ekiuw-
pa ilat kotuwa o Kristo. Emuwa mahmen e
netəmim rafin məmə e nolən mɨn rafin ekiuw-pa
neen kotuwa o Kristo.
23 Iatol nəhlan o namnusən təwɨr məmə io mɨn
ekos natɨmnat wɨr mɨn rəhan.
24 ?Nəkotɨtun o kəp məmə, e naiuən, netəmim
rafin koataiu, məto kitiəh əm tatol win? Kən
təwɨr məmə nakotaiu e nolən rəha naiuən itəm
nakotalkut pɨk məmə onəkotol win. 25 Netəmim
itəm kotolkeike məmə kotuwɨn e naiuən,
kotətuakəm əskasɨk o rəhalat naiuən. Koatol
məmə okotol win e nat kit itəm otəpanɨkə, məto
kitat koatol məmə kitat okotol win e nat kit itəm
tətatɨg lilɨn.
26 Tol nəhlan, tahmen e naiuən, esaiu əpnapɨnən,
kən tahmen e boksig, esəht-arəpənən tahmen e

9:20: Wək 21:20-26 **9:22:** 2 Kor 11:29 **9:25:** Fil 3:14; 2 Tim 2:4-5; 4:7-8

etəmim tatəht magoagəp.
27 !Kəp! Iatətuakəm kəm nɨpətɨk məmə otuwa
rəhak slef. Iatol nəhlan məmə, nian emən-iarəp
namnusən təwɨr kəm netəmim tepət rəkɨs məmə
ilat okotuwa e naiuən əh, kən io ekəsuwamən mah-
men e etəmim itəm təmətgəhl lou rəha naiuən kən
kərakin e naiuən.

10

Pol təmən-iarəp nolən rəha netəm Isrel aupən

1 Piak mɨn ne wɨnɨk mɨn, iakolkeike məmə
nəkotɨtun məmə nian tɨpɨtɨmat mɨn kəmotiet Ijip,
ilat rafin, mal napuə təmətagəhl olat, kən ilat rafin
kəmotuwɨn-pən itəhəi u katən məmə Nɨtəhəi Asiə.
2 Kən e mal napuə ne nɨtəhəi, Uhgɨn təmol baptais
elat rafin məmə okotuwa netəmim rəha Moses.
3 Kən ilat rafin kəmotun nagwənən kitiəh əm itəm
təmɨsɨ-pən e Narmɨn Rəha Uhgɨn,
4 kən motənɨm nəhau kitiəh əm itəm təmɨsɨ-pən e
Narmɨn Rəha Uhgɨn, məto-inu kəmotənɨm nəhau e
kəpiel rəha Narmɨn Rəha Uhgɨn itəm təmətan ilat
min ilat, kən kəpiel əh in Kristo.
5 Nat əpnapɨn ilat kəmotol nəhlan, məto Uhgɨn
nɨkin təməsagienən olat tepət, kən ilat tepət
kəmotɨmɨs əpəh ikɨn pɨsɨn pɨsɨn mɨn taruən-aruən
ikɨn.
6 Kən Uhgɨn təmegəhan-in natɨmnat mɨn əh
məmə ilat nəmtətin mɨn məmə otəhgaiir etat

9:27: Rom 8:13; 13:14 **10:1:** Eks 13:21-22 **10:1:** Eks 14:22 **10:3:** Jon 6:31; Eks 16:4,35 **10:4:** Eks 17:6; Nam 20:11 **10:5:** Nam 14:29-30

motəgətun itat, kən okəsotolən tɨkɨrɨlat motələhəu-
pən rəhatat nətəlɨgən e nolən rat mɨn tahmen e itəm
kəmotol aupən.
7 Əsotətəu-pənən nolən rəha nəfakən kəm narmɨ
nat mɨn tahmen elat neen kəmoatol aupən. Naoa
Rəha Uhgɨn tatən məmə, "Netəmim kəmotəpələh
məmə okotagwən motənɨm, kən motətul məmə
okotol danis u tiuw-pən ilat tərat ikɨn."
8 Tərat məmə kitat okotit anion nɨpɨtan tahmen
elat neen kəmoatol aupən, kən ilat rafin tuente-tri-
taosan kəmotɨmɨs e nian kitiəh əm.
9 Tərat məmə kitat okotol natɨmnat itəm otiuw
nemə̈ha rəha Iərəmərə* tahmen elat neen
kəmoatol aupən, kən sɨnek tus ilat kotɨmɨs.
10 Tərat məmə nakotən nɨkalɨ Uhgɨn tahmen elat
neen kəmoatol aupən, kən nagelo rəha nɨmɨsən
tohamnu ilat.
11 Kən Uhgɨn təmegəhan-in natɨmnat mɨn əh
məmə otuwa e nəmegəhən rəhalat, məmə ilat
nəmtətin mɨn, kən kəmə̈te ilat məmə okotəhgaiir
etat motəgətun itat, itəm koatatɨg roiu məmə nam-
nun nian tatuwa iuəhkɨr.
12 Kən okəmə nɨkitəmat təht məmə nakotətul
əskasɨk, oatəto wɨr itəmat, məto-inu itəmat mɨn
nəkotɨtun nəmeən e nolən rat mɨn əh.
13 Nos-ipən-os-ipənən itəm tatuwa e nəmegəhən
rəhatəmat tahmen əm e itəm katol mihin e
netəmim rafin. Məto nian rafin, Uhgɨn tatol rəhan
nəghatən, kən otəsegəhan-inən nos-ipən-os-ipənən

10:6: Nam 11:4,34; 1 Kor 10:11 **10:7:** Eks 32:4,6,19 **10:8:** Nam 25:1-9 * **10:9:** Tatəghat o nolən rəha netəmim itəm koatol nolən rat kit, kən nolən rat kit mɨn, tatuwɨn matuwɨn məmə okotəplan okəmə Uhgɨn otol nalpɨnən o kəp. **10:9:** Eks 17:2 **10:9:** Nam 21:5,6 **10:10:** Nam 16:41-50; 17:5,10

otuwa e nəmegəhən rəhatəmat məmə in təskasɨk maprəkɨs-in nəsanənən rəhatəmat. Məto nian nos-ipən-os-ipənən tatuwa e nəmegəhən rəhatəmat, Uhgɨn otol suatɨp kit məmə onəkotɨtun nosən nətulən rəhatəmat, məmə nat əh otəsiuw-pənən itəmat e nəratən.

Narmɨ nat mɨn ne iəfak mɨn

14 Tol nəhlan rəhak mɨn, otagɨm rəkɨs e nolən rəha nəfakən kəm narmɨ nat mɨn.
15 Itəmat netəm kotenatɨg, kən otakil atɨp nəghatən rəhak məmə in təwɨr o tərat.
16 Nian kitat kotagwen e Nagwənən Rəha Nəmtətin Rəha Iesu, kən motən kəm Uhgɨn məmə nɨkitat tagien o nənɨmən, kən moatənɨm nənɨmən əh, tahmen məmə kitat koatuwa moatol kitiəh kitat Kristo e nɨtan. ?Iatən pahrien, o kəp? Kən nian kitat koatun pɨret itəm kotəmkas katoor, kitat koatuwa kitiəh kitat Kristo. ?Iatən pahrien, o kəp?
17 Kitat u netəmim tepət, məto kotahmen e nɨpətɨn kitiəh əm, məto-inu pɨret kitiəh əm, kən kitat rafin koatun əm pɨret əh.

18 Nɨkitəmat tatəht nolən rəha netəm Isrel. Nian etəm tatol sakrifais kəm Uhgɨn, kən netəmim neen koatun mit itəm kəmol sakrifais lan, tahmen əm məmə ilat rafin kəmotuwa kitiəh ilat Uhgɨn e sakrifais əh. ?Inu nɨpahrienən, o kəp? Əwəh, in nɨpahrienən.

19 ?Naka nɨpətɨ rəhak nəghatən mɨn? ?Tahro? ?Iakatən məmə mit itəm katol sakrifais lan kəm narmɨ nat mɨn nəsanənən əh-ikɨn rəhalat, o kəp?

10:16: Mat 26:26-28 **10:17:** Rom 12:5 **10:18:** Lev 7:6

Kəp. ?O tahro? ?Iakatən məmə narmɨ nat mɨn, ilat uhgɨn əlkələh mɨn neen, o kəp? Kəp.

20 Məto iakatən məmə nian netəmim koatol sakrifais kəm narmɨ nat mɨn, koatol kəm iərmɨs mɨn, kəsotolən kəm Uhgɨn. Kən esolkeikeən məmə nakotuwa kitiəh itəmat iərmɨs mɨn.

21 Okol nəsuwɨnən mun pɨret ne wain e Nagwənən Rəha Nəmtətin Rəha Iesu, kən matɨg muwɨn mɨn e niməfak rəha narmɨ nat mɨn mun sakrifais ne wain rəha iərmɨs mɨn ilat netəm koatəfak lan.

22 ? Tahro? ? Nəkoatol məmə Iərəmərə otetet itəmat tahmen e netəm Isrel? ? Nɨkitəmat təht məmə nəsanənən rəhatat tepət maprəkɨs-in rəha Uhgɨn?

23 Itəmat nakoatən məmə, “Təwɨr əm məmə ekol natɨmnat rafin itəm iakolkeike.” Məto io ekən məmə, sənəmə ilat rafin koatasitu etəmat. Itəmat nakoatən məmə, “Təwɨr əm məmə ekol natɨmnat rafin itəm iakolkeike.” Məto io ekən məmə sənəmə ilat rafin itəm koatasitu e nəmegəhən rəhatəmat.

24 Təsəwɨrən məmə itəmat kit tategəs-in atɨp rəhan nəwɨrən, məto tatəkəike megəs-in mɨn rəha netəmim mɨn neen.

25 Otun əm mit rafin itəm katol-salɨm-in e maket, kən məsotətapəh-inən nəghatən lan məmə kəmol sakrifais lan kəm narmɨ nat mɨn, o kəp. Kən nɨkitəmat təsəht pɨkən.

26 Nolən əh təwɨr əm məto-inu Naoa Rəha Uhgɨn tatən məmə, “Nətueintən ne natɨmnat rafin əh-ikɨn, ilat rəha Iərəmərə.”

10:19: 1 Kor 8:4 **10:20:** Dut 32:17; Nol Əpən 9:20 **10:21:** 2 Kor 6:15-16 **10:22:** Dut 32:21 **10:23:** 1 Kor 6:12 **10:24:** Rom 15:1-2 **10:26:** Sam 24:1

27 Kən okəmə etəm təsəfakən kit tətapəh-in ik
məmə nakuwɨn e rəhan nimə muagwən, kən nɨkim
tagien məmə onəkuwɨn, un əm nagwənən naka
itəm tatos-ipɨnə, məsətapəhən məmə kəmol sakri-
fais lan kəm narmɨ nat mɨn o kəp. Nɨkim təsəht
pɨkən.
28 Məto okəmə kit tən-ipɨnə kəm ik məmə, "Kəmol
sakrifais e mit u kəm narmɨ nat mɨn," kən təwɨr
məmə nəsunən. Nɨkim otatəht suah əh, ne
nətəlɨgən rəhan.
29 Sənəmə nat tərat ron ik, məto in nat tərat e
nətəlɨgən rəhan əm. ?Məto tahro nətəlɨgən rəha
suah kit mɨn otakil rəhak nolən itəm iakolkeike
məmə ekol, kən mahtosɨg-in io məmə esolən nat
kit?
30 ?Okəmə iatən kəm Uhgɨn məmə nɨkik tagien o
nagwənən, tahro okən rat io o nat kit itəm emən
rəkɨs kəm Uhgɨn məmə nɨkik tagien lan?

31 Nəukətɨ nəghatən rafin əh tol nəhlan, nat naka
itəm onəkol, o nakagwən, o nakənɨm, nəkəike mol
ilat rafin e nolən itəm otɨləs-ipər nərgɨ Uhgɨn lan.
32 Solən məmə suah kit təme e rəhan nəmegəhən,
okəmə in noanol rəha Isrel, o Iaihluə, o suah kit e
niməfak rəha Uhgɨn.
33 Otol nolən əh tahmen e nolən rəhak itəm
iatalkut məmə ekol nɨki netəmim rafin kotagien e
nolən mɨn rafin. Iatol nəhlan məto-inu esegəs-in
atɨpən rəhak nəwɨrən, məto rəha netəmim tepət,
məmə Uhgɨn otosmegəh ilat.

10:28: 1 Kor 8:7 **10:30:** 1 Tim 4:4 **10:31:** Kol 3:17 **10:32:** Rom 14:13 **10:33:** 1 Kor 9:20-22

11

1 Otasgəwɨn io tahmen məmə io iatasgəwɨn Kristo.

Nolən rəha nəfakən

2 Iatənwiwi itəmat məto-inu nəsotaluinən io
e natɨmnat rafin itəm emol kən məgətun, kən
naskəlɨmən nəgətunən mɨn tahmen əm məmə
eməgətun itəmat lan.
3 Məto iakolkeike məmə itəmat rafin nəkotɨtun
məmə rəhn-kapə netəmim rafin in Kristo itəm
tərəmərə elat, kən rəhn-kapə pətan in rəhan
iərman itəm tərəmərə lan, kən rəhn-kapə Kristo in
Uhgɨn itəm tərəmərə lan.
4 Suah kit tatol aulɨs Kristo okəmə təfətain rəhn-
kapə nian in tatəghat kəm Uhgɨn e nəfakən o tatən-
iarəp nəghatən itəm Uhgɨn təmos-ipən kəm in.
5 Məto pətan tatol aulɨs rəhan iərman okəmə
təsəfətainən rəhn-kapə nian in tatəghat kəm Uhgɨn
e nəfakən o tatən-iarəp nəghatən itəm Uhgɨn təmos-
ipən kəm in. Nolən əh tahmen əm məmə təmak
rəhn-kapə.*
6 !Okəmə pətan kit təsotolkeikeən məmə otəfətain
rəhn-kapə nəhlan, təwɨr məmə otəte əm noanun!
Məto okəmə in tətaulɨs o nəteən noanun, o nakən
rəhn-kapə, kən təwɨr məmə otəfətain rəhn-kapə.
7 Təwɨr məmə suah kit təsəfətainən rəhn-kapə
məto-inu nian Uhgɨn təmol etəmim, etəmim təmos
narmɨ Uhgɨn, kən matol-arəp nəwɨrən rəha Uhgɨn;
məto pətan tatol-arəp nəwɨrən rəha iərman rəhan.

11:1: 1 Kor 4:16 **11:3:** Jen 3:16; Efes 5:23 * **11:5:** Okəmə pətan kit təmak rəhn-kapə, in nat kit rəha naulɨsən. Netəmim neen koatən məmə in nəmtətin kit məmə katol nalpɨnən kit kəm in, kən netəmim neen koatən məmə in nəmtətin kit məmə in pətan rəha nausitən. **11:7:** Jen 1:26-27

8 Tol nəhlan məto-inu iərman təsɨsɨ-pənən e
pətan, məto pətan təmɨsɨ-pən e iərman,
9 kən Uhgɨn təməsolən iərman məmə in iasitu
rəha pətan, məto təmol pətan məmə in iasitu rəha
iərman.
10 Tol nəhlan, pətan otəkəike məfətain rəhn-
kapə itəm tatəgətun məmə tatɨsiai-in rəhan iərman
məto-inu nagelo mɨn koatəplan.
11 Məto o kitat u kəmotuwa kitiəh kitat Iərəmərə,
pətan təsatɨg atɨpən e iərman, kən iərman mɨn
təsatɨg atɨpən e pətan,
12 məto-inu pətan təmɨsɨ-pən e iərman, kən tah-
men mɨn əm, iərman, pətan təmɨləs. Məto natɨmnat
rafin təmɨsɨ-pən o Uhgɨn.
13 Otakil atɨp nat u məmə otətuatɨp məmə pətan
itəm tatəfak kəm Uhgɨn təsəfətainən rəhn-kapə, o
kəp.
14 Netəmim rafin kotɨtun məmə iərman itəm noa-
nun kaifəməh, tatol aulɨs in.
15 Məto okəmə pətan kit noanun kaifəməh, nɨkin
tagien lan kən katɨsiai-in in lan, məto-inu noanun
əh Uhgɨn təmos-ipən məmə otəfətain rəhn-kapə.
16 Məto okəmə suah kit tolkeike məmə otəghat o
nat əh, kən iaten nəhlan məmə nolən kit mɨn tɨkə
e itəm u, kən niməfak pɨsɨn pɨsɨn mɨn rafin koatol
tahmen-ahmen əm.

Nagwənən Rəha Nəmtətin Rəha Iesu

17 E nəghatən mɨn itəm ekən kəm itəmat əh-roiu,
oesənwiwiən itəmat məto-inu nəpələh-kələhən
rəhatəmat təsasituən, məto tatərəkɨn əm itəmat.
18 Emaupən məto məmə nian nakoatuəfɨmɨn
itəmat mɨn məmə nakotəfak, kən moatəhap-əhap

11:9: Jen 2:18-23

itəmat mɨn. Kən nɨkik təht məmə o nəghatən mɨn
əh, neen nɨpahrienən,
19 məto-inu nəhap-əhapən mɨn otəkəike motuwa
məmə okəplan ətuatɨp məmə pah tatəfak pahrien.
20 ! Nian nakoatuəfɨmɨn itəmat mɨn, nakoatən
məmə nakoatun Nagwənən Rəha Nəmtətin Rəha
Iesu, məto otəplan-tu nolən u rəhatəmat! Sənəmə
Nagwənən Rəha Nəmtətin Rəha Iesu,
21 məto-inu nian nakotagwən, itəmat kitiəh
kitiəh koatəkəike əm kəsəsahginən ilat mɨn neen.
Kit nəumɨs tatus əh, kit tɨnapɨs rəkɨs.
22 ? Rəhatəmat latuənu tɨkə məmə nakotaupən
motagwən ikɨn? ?O itəmat nəsotɨsiai-inən niməfak
rəha Uhgɨn, kən moatol aulɨs ian-rat mɨn? ? Kən
ekən məmə naka kəm itəmat? ? Ekənwiwi itəmat
o nolən əh? !Kəp, tiəkɨs agɨn-əh!
23 Məto-inu, eməgətun rəkɨs itəmat nəgətunən
itəm təmɨsɨ-pən o Iərəmərə. E lapɨn əh uarisɨg
kegəhan-in-pən e nelmɨ tɨkɨmɨr mɨn, in təmos pɨret,
24 kən mən kəm Uhgɨn tagkiu ron, kən məmkas,
kən məmə, “Inu nɨpətɨk itəm otɨtəgɨt otəmat. Otol
mihin kən nɨkitəmat tatəht io.”
25 E nolən kitiəh əm, nian kɨnotagwən rəkɨs, in tos
kap wain mən məmə, “Kap wain u in nəniəkɨsən wi
rəha nasituən itəm tatuwa e nɨtak. Otol mihin nian
rafin nakoatənɨm, nɨkitəmat tatəht io.”
26 O nat əh, nian rafin nakotun pɨret u, o
nakotənɨm kap wain u, onəkotəkəike motən-iarəp
nɨmɨsən rəha Iərəmərə mətoarus tɨtəlɨg-pa mɨn.
27 Tol nəhlan, etəmim pah itəm tatun pɨret o
tatənɨm kap wain u rəha Iərəmərə e nolən kit itəm

11:18: 1 Kor 1:10-12 **11:25:** Eks 24:6-8; Hip 8:8-13 **11:26:** Mat 26:26-29; Mak 14:22-25; Luk 22:14-20

təsətuatɨpən, in tatol təfagə o nərəkɨnən nɨpətɨn ne nɨta Iərəmərə.
28 Etəmim otəkəike makil rəhan nəmegəhən
pitən, uarisɨg təpanun pɨret ne mənɨm kap wain,
29 məto-inu etəmim itəm tatun matənɨm, məto
nɨkin təsəht wɨrən nɨpətɨ Iərəmərə, nunən ne
nənɨmən itəm in tatol tatiuw-pa atɨp əm nalpɨnən
kəm in.
30 Məto o nat əh, itəmat tepət nakotəpou matɨmɨs,
kən itəmat neen kɨnotɨmɨs rəkɨs.
31 Məto okəmə kitat kotakil atɨp nolən mɨn
rəhatat, Iərəmərə təsakilən kitat mol nalpɨnən kəm
kitat.
32 Nian Iərəmərə takil kitat mol nalpɨnən kəm
kitat, in tatol məmə kitat okotətuatɨp, məmə nian in
otakil netəmim e nətueintən mən nalpɨnən rəhalat
məmə okotɨmɨs, kən kitat okəsotosən nalpɨnən əh
kitat min ilat.
33 Tol nəhlan piak mɨn ne wɨnɨk mɨn, nian nako-
tuwa kitiəh məmə nakotagwən, otəsahgin itəmat
mɨn.
34 Okəmə suah kit nəumɨs nus, təwɨr məmə
otagwən iman ikɨn latuənu, məmə nian
nakoatuəfɨmɨn, Uhgɨn otəsos-ipənən nalpɨnən kəm
itəmat o nolən mɨn əh rəhatəmat. Nian ekɨmnə,
oekos-ipɨnə suatɨp e natɨmnat pɨsɨn neen mɨn itəm
nakoatətapəh ron.

12

Nəsanənən pɨsɨn pɨsɨn mɨn rəha Narmɨn Rəha Uhgɨn

11:27: Hip 10:29 **11:32:** Hip 12:5-6

1 Piak mɨn ne wɨnɨk mɨn, pəs ekəghat e nəsanənən
pɨsɨn pɨsɨn mɨn rəha Narmɨn Rəha Uhgɨn itəm tatos-
ipa kəm kitat, məto-inu iakolkeike məmə itəmat
nəkotəkəike motɨtun.
2 Itəmat nəkotɨtun məmə aupən, nian
nəməsotəfakən kəm Uhgɨn, katiuw-pən rəhatəmat
nətəlɨgən katit itəmat e suatɨp o nəfakən kəm narmɨ
nat mɨn itəm kəsotəghatən.
3 Tol nəhlan, ekən kəm itəmat məmə suah kit
tɨkə itəm tatəghat e nəsanənən rəha Narmɨn Rəha
Uhgɨn matən rat Iesu, kən suah kit mɨn okol
təsənən məmə, “Iesu in Iərəmərə,” məto Narmɨn
Rəha Uhgɨn, in əm tol etəmim tatən.

4 Nəsanənən pɨsɨn pɨsɨn mɨn rəha Narmɨn Rəha
Uhgɨn itəm tatos-ipa kəm kitat, məto koatɨsɨ-pən e
Narmɨn Rəha Uhgɨn kitiəh əm.
5 Kitat koatol wək pɨsɨn pɨsɨn tepət, məto Iərəmərə
kitiəh əm itəm koatol wək rəhan.
6 Kitat koatol wək e nolən pɨsɨn pɨsɨn tepət, məto
in Uhgɨn kitiəh əm itəm tatol wək e nəmegəhən
rəha netəmim rafin məmə ilat okoatol wək mɨn əh
rafin.

7 Kən Narmɨn Rəha Uhgɨn tatos-ipa rəhan
nəsanənən pɨsɨn pɨsɨn mɨn kəm kitat kitiəh kitiəh
məmə kitat okotasitu etat rafin.
8 O suah kit, Narmɨn tatos-ipən nəghatən rəha
nenatɨgən. Kən kit mɨn, Narmɨn kitiəh əm tatos-
ipən nəghatən rəha nɨtunən nat.
9 Kən kit mɨn, Narmɨn kitiəh əm tatos-ipən na-
hatətəən. Kən kit mɨn, Narmɨn kitiəh əh tatos-ipən
nəsanənən o nol-wɨrən nɨmɨsən.

12:2: Hab 2:18-19 **12:3:** 1 Jon 4:2-3 **12:4:** Rom 12:6

10 Kən kit min, tatos-ipən nəsanənən o nolən
nat pispis min. Kən kit min, tatos-ipən nəghatən
min itəm Uhgin tatos-ipa. Kən kit min, tatos-ipən
nəsanənən o nakilən narmin pisin pisin min. Kən
kit min, tatos-ipən nəsanənən rəha nənən nəghatən
ik pisin min.* Kən kit min əh, tatos-ipən nəsanənən
o nənən niptəti nəghatən ik pisin min əh.
11 Nəsanənən min əh ilat rafin, koatisi-pən əm e
Narmin kitiəh əm, kən tatos-ipa kəm kitat kitiəh
kitiəh e suatip min itəm in əm tolkeike.

12 Nipəti etəmim in kitiəh əm, məto nolin-olin
tepət; kən nat əpnapin nolin-olin pisin pisin min,
ilat koatilpin e nipətin kitiəh əm. Kən tol nəhlan,
tahmen-amen əm e Kristo.
13 Kitat neen, kitat noanol min rəha Isrel, kitat
neen Iaihluə min, neen slef min əm, neen sənəmə
slef min, məto Narmin Rəha Uhgin kitiəh əm təmol
baptais e kitat rafin agin-əh məmə, kəmotuwa
nipəti Kristo kitiəh əm, kən kitat kəmotos Narmin
Rəha Uhgin u kitiəh əm.

14 Otətəlig-in, nipəti etəmim kəməsolən nolin
kitiəh əm, məto nolin tepət.
15 Okəmə nelkin tatən məmə, "Sənəmə io nelmin,
kən tol nəhlan, sənəmə io noli nipətin kit," kən
nəghatən rəhan təsolən məmə nelkin in sənəmə
nolin nipətin məsin.
16 Kən okəmə matəlgin tən məmə, "Sənəmə io
niganəmtin, kən tol nəhlan, sənəmə io noli nipətin

---

* **12:10:** Nəsanənən rəha nənən nəghatən ik pisin min, tatəghat-in nəghatən min itəm suah kit təsitunən. Əplan-tu 1 Kor 13:1, ne Wək 2:4. **12:11:** 1 Kor 7:7 **12:12:** 1 Kor 10:17 **12:13:** Kal 3:28

kit," kən nəghatən rəhan təsolən məmə matəlgɨn in
sənəmə nolɨ nɨpətɨn məsɨn.
17 ?Okəmə nɨpətɨn in nɨganəmtɨn rafin əm, kən
otahro məto nat? ?Kən okəmə nɨpətɨn in matəlgɨn
rafin əm, kən otahro məto nəmiəwɨn nat?
18 Məto kəp, Uhgɨn təmoor nolɨn-olɨn nɨpətɨn ilat
rafin itəm in tolkeike məmə ilat okotol mihin.
19 ?Okəmə ilat rafin nolɨn kitiəh əm, kən nɨpətɨn
pəhruən ikɨn?
20 Məto nɨpahrienən, nolɨn-olɨn tepət, məto
nɨpətɨn kitiəh əm.

21 Nɨganəmtɨn okol təsənən kəm nelmɨn məmə,
"Io ekapəs ik, io enahmen rəkɨs." Kən rəhn-kapə
okol təsənən kəm nelkɨn mil məmə, "Io ekapəs
itəmlau, io enahmen rəkɨs."
22 Təsolən nəhlan. Nolɨn-olɨn nɨpətɨtat itəm
nɨkitat təht məmə ilat kotəpou agɨn, ilat nat keike
o nɨpətɨtat.
23 Kən nolɨn-olɨn nɨpətɨtat itəm nɨkitat təht məmə
ilat nat əpnapɨn əm, koatol nolən rəha nɨsiaiiən
elat. Kən nolɨn-olɨn rəha naulɨsən, kitat koatehm
wɨr ilat.
24 Məto nolɨn-olɨn nɨpətɨtat itəm təsolən naulɨsən,
kitat kəsotolən nat agɨn elat. Məto Uhgɨn
təmuəfɨmɨn nolɨn-olɨn nɨpətɨtat mɨn, kən matɨsiai-
in nolɨn-olɨn mɨn itəm kitat koatehm-pən əm ilat.
25 Kən e nolən əh, nolɨn-olɨn nɨpətɨtat okəsotəhap-
əhapən ilat mɨn, məto ilat okoatehm wɨr ilat mɨn
rafin.
26 Okəmə nolɨn məsɨn tatəto nahmməən, kən nolɨn
mɨn ilat rafin okotəto nahmməən ilat min. Kən
okəmə nolɨn məsɨn katos-ipən nɨsiaiiən kəm in, kən
nolɨn mɨn rafin okotagien ilat min.

27 Nɨpətɨ nəghatən u məmə itəmat nɨpətɨ Kristo,
kən itəmat rafin kitiəh kitiəh, itəmat nolɨn mɨn rəha
nɨpətɨ Kristo.
28 Kən e niməfak, Uhgɨn təmaupən mələhəu-pən
aposol mɨn, kən uarisɨg un, ien mɨn, kən uarisɨg
un, iəgətun mɨn. Kən təmələhəu-pən netəm koatol
nat pɨspɨs, ne ilat itəm koatol-wɨr nɨmɨsən mɨn, kən
netəm kotasitu e netəmim, kən netəm kotenatɨg
itəm kotasitu o nənən rəha niməfak, kən netəm
koatəghat e nəghatən ikɨn pɨsɨn mɨn.
29 ?Netəmim rafin aposol mɨn? ?O netəmim
rafin ien mɨn? ?O netəmim rafin iəgətun mɨn? ?
O netəmim rafin nol nat pɨspɨs?
30 ?O netəmim rafin koatol-wɨr nɨmɨsən mɨn? ?O
netəmim rafin koatəghat e nəghatən ik pɨsɨn mɨn?
?O netəmim rafin koatən-iarəp nɨpətɨ nəghatən ik
pɨsɨn mɨn? Kəp, təsolən nəhlan.
31 Məto təwɨr məmə nakotələhəu-pən əskasɨk
nətəlɨgən rəhatəmat o nosən nəsanənən pɨsɨn pɨsɨn
mɨn itəm Narmɨn Rəha Uhgɨn tatos-ipa, ilat mɨn əh
itəm kotəwɨr agɨn.
Məto roiu ekən-ipɨnə suatɨp wɨr agɨn-əh.

13

Nolkeikeən

1 Okəmə iatəghat e nəghatən rəha netəm ik pɨsɨn
mɨn, o nəghatən rəha nagelo mɨn, məto esosən
nolkeikeən e nɨkik, iatəghat pɨk əm tahmen e suah
kit itəm tatoh nuwigɨ dram, o tatoh əpnapɨn əm bel.
2 Okəmə iatos nəsanənən itəm Narmɨn Rəha Uhgɨn
tatos-ipa o nən-iarəpən nəghatən mɨn itəm Uhgɨn

12:27: Rom 12:5 **12:28:** Efes 4:11-12 **12:31:** 1 Kor 14:1

tatos-ipa, məto esosən nolkeikeən e nɨkik, io nat
əpnapɨn əm. Kən okəmə ekɨtun nat anion rafin
ne nɨtunən rafin, məto esosən nolkeikeən e nɨkik,
io nat əpnapɨn əm. Kən okəmə rəhak nahatətəən
təskasɨk məmə otol nɨtot kit tiet, məto esosən
nolkeikeən e nɨkik, io nat əpnapɨn əm.
3 Okəmə ekəmki-pən rafin rəhak natɨmnat kəm ian-
rat mɨn, o ekegəhan-in nɨpətɨk məmə nɨgəm otus,
məto esosən nolkeikeən e nɨkik, esolən win e nat
kit.
4 Nolən rəha nolkeikeən tol nulan: suah kit
rəhan nətəlɨgən təfəməh, kən matol təwɨr kəm
netəmim, kən məsetəhakən e netəmim, kən məsos-
ipər atɨpən, kən məsausit pɨkən,
5 kən məsol-pənən netəmim, məsalkutən o
nərpɨn, kən nɨkin təsahmə uəhaiən, kən təsaskəlɨm-
iəkɨsən e nɨkin nəratən itəm suah kit tatol lan.
6 Kən nɨkin təsagienən o nolən rat mɨn, məto
nɨkin tagien əm o nolən wɨr mɨn rəha nɨpahrienən.
7 Nolən rəha nokeikeən tol nulan: nat əpnapɨn
suatɨp rəha suah kit tiəkɨs, məto nian rafin suah
əh tatətəu-pən əm, məsəhlmanən rəhan nahatətəən
nian kit, kən nian rafin tatələhəu-pən əskasɨk
rəhan nətəlɨgən e Uhgɨn, rəhan nahatətəən tatətul
əm nulan e nian rəha nəratən.
8 Nolən rəha nolkeikeən namnun tɨkə. Məto
rəha nən-iarəpən nəghatən itəm Uhgɨn tatos-
ipa, otəpanɨkə. Rəha nəghatən ik pɨsɨn mɨn,
okotəpanɨkə. Rəha nɨtunən nat, otəpanɨkə.
9 Tol nəhlan məto-inu nɨtunən rəhatat noan
məsɨn əm, kən koatən-iarəp nəghatən itəm Uhgɨn
tatos-ipa noan məsɨn əm.

13:2: Mat 17:20 **13:6:** Rom 12:9 **13:7:** 1 Pita 4:8

10 Məto nian Iesu Kristo otuwa mɨn mol ətuatɨp
natɨmnat rafin, kən nəsanənən mɨn itəm Narmɨn
Rəha Uhgɨn tatos-ipa roiu okotɨkə.
11 Nian ematəkəku, ematəghat tahmen e
suakəku, kən nɨtunən rəhak tahmen e rəha
suakəku, kən nolən rəha nətəlɨgən rəhak tahmen e
rəha suakəku. Məto nian emuwa mol etəm-iasol in
io, emələhəu nolən mɨn rəha suakəku e məntaak.
12 Roiu, kitat koatəplan noan məsɨn əm tahmen
e suah kit itəm tateranəm e klas itəm toapoap.
Məto e nian əh, kitat okotəplan əsas nɨganəmtɨ
Uhgɨn. Roiu, ekɨtun noan məsɨn əm, məto e nian
əh, epanɨtun əsas natɨmnat rafin, tahmen məmə
Uhgɨn tɨtun mihin io əh-roiu.
13 Kən roiu, nolən miləhal u kɨsɨl kətəhalətul:
nolən rəha nahatətəən, nolən rəha nələhəu-
pənən əskasɨk nətəlɨgən e Uhgɨn, ne nolən rəha
nolkeikeən. Məto itəm təwɨr pɨk agɨn eləhal, in
nolən rəha nolkeikeən.

14

Nən-iarəpən nəghatən itəm Uhgɨn tatos-ipa, ne nənən nəghatən ik pɨsɨn mɨn

1 Otalkut əskasɨk məmə nolkeikeən otərəmərə
e nəmegəhən rəhatəmat, kən motalkut əskasɨk
məmə onəkotos nəsanənən mɨn itəm Narmɨn Rəha
Uhgɨn tatos-ipa, kən otalkut pɨk təhmɨn mɨn o
nəsanənən rəha nən-iarəpən nəghatən itəm Uhgɨn
tatos-ipa.
2 Ekən nəhlan məto-inu itəmat kit itəm tatəghat e
nəghatən ik pɨsɨn mɨn, təsəghatən kəm netəmim,
məto tatəghat əm kəm Uhgɨn. Pahrien, suah kit tɨkə

13:13: 1 Tes 1:3 **14:1:** 1 Kor 12:31; 14:39

itəm tɨtun nəghatən itəm in tatən, məto in tatən-
iarəp nəghatən anion mɨn e Narmɨn Rəha Uhgɨn.
3 Məto netəmim rafin itəm kotən-iarəp nəghatən
itəm Uhgɨn tatos-ipa, koatən kəm netəmim o
niləkɨnən ilat, o nɨləs-ipərən nətəlɨgən rəhalat, kən
o nasituən mɨləs-ipər nɨkilat.
4 Etəmim itəm tatəghat e nəghatən ik pɨsɨn mɨn,
tatiləkɨn atɨp əm in, məto etəmim itəm tatən-iarəp
nəghatən itəm Uhgɨn tatos-ipa, tatiləkɨn niməfak.
5 Iakolkeike məmə itəmat rafin agɨn-əh nakotəghat
e nəghatən ik pɨsɨn mɨn, məto təwɨr pɨk məmə
nakotən-iarəp nəghatən itəm Uhgɨn tatos-ipa.
Etəmim itəm tatən-iarəp nəghatən itəm Uhgɨn
tatos-ipa, in tətasitu pɨk e niməfak taprəkɨs-in
etəmim itəm tatəghat e nəghatən ik pɨsɨn mɨn
mətoarus in tən nɨpətɨn məmə otiləkɨn niməfak.
6 Piak mɨn ne wɨnɨk mɨn. ?Okəmə iatuwa otəmat
kən matəghat e nəghatən ik pɨsɨn mɨn, tahro nu-
lan io iakəwɨr otəmat okəmə esol-arəpən nəghatən
neen itəm kəmoatəhluaig aupən, o esosən nɨtunən
neen, o nəghatən itəm Uhgɨn tatos-ipa, o nəghatən
rəha nəgətunən? 7 Otətəlɨg-in o natɨmnat tahmen
e nau itəm kətahl, o kita itəm katoh. Natɨmnat
mɨn əh kəsotəmegəhən, etəmim əm tatol ilat ko-
tagət. Məto okəmə kəsotagət ətuatɨpən, kən itəmat
onəkotəruru məmə napuən naka ilat koatan.
8 Kən okəmə təwi təsagət ətuatɨpən, kən netəmim
okotəruru məmə kotəkəike motol əpen-əpenə o
nəluagɨnən.
9 Məto tahmen əm etəmat. ?Okəmə noatəghat
e nəghatən itəm netəmim kotəruru, tahro nu-
lan okotɨtun nɨpətɨ nəghatən nakoatən? Itəmat
onəkotəghat əm kəm magoagəp, məto netəmim

kəsotosən nɨpətɨn.
10 Pahrien məmə nəghatən mɨn tepət e
nətueintən, məto ilat rafin nɨpətɨlat əh-ikɨn.
11 Kən okəmə esɨtunən nɨpətɨ nəghatən itəm suah
kit tatən-ipa kəm io, io iapɨspɨs kəm in, kən in
iapɨspɨs kəm io.
12 Tahmen əm etəmat. Itəmat nakotolkeike
nəsanənən mɨn rəha Narmɨn Rəha Uhgɨn, kən
tol nəhlan, otalkut məmə nakotiləkɨn niməfak e
nəsanənən mɨn itəm okotasitu pɨk lan.
13 Məto-inu o nat əh, okəmə itəmat kit tatəghat e
nəghatən ik pɨsɨn mɨn, otəkəike məfak mɨn məmə
Uhgɨn otos-ipən nɨpətɨ nəghatən u məmə otən-iarəp
kəm niməfak.
14 Okəmə iatəfak e nəghatən ik pɨsɨn mɨn, nɨkik
tatəfak məto nətəlɨgən rəhak tatətul əpnapɨn əm.
15 ?Kən ekahro? Ekəfak e nɨkik, məto ekəfak mɨn
e nətəlɨgən rəhak. Kən ekan napuən e nɨkik, məto
ekan mɨn napuən e nətəlɨgən rəhak.
16 ? Okəmə nakatənwiwi Uhgɨn e nɨkim e
nəghatən pɨsɨn, tahro suah kit itəm təruru
nəghatən u in otən “Əwəh” e rəham nəfakən, məto-
inu in təruru nat itəm nakatən?
17 Kəm-naka natənwiwi wɨr Uhgɨn, məto
nəsiləkɨnən etəmim pɨsɨn kit mɨn.
18 Iatən tagkiu kəm Uhgɨn məmə iatəghat e
nəghatən ik pɨsɨn mɨn taprəkɨs-in itəmat rafin.
19 Məto e niməfak, okəmə iatəgətun netəmim
e nəghatən faif əm itəm kotɨtun, inu təwɨr agɨn
maprəkɨs-in məmə ekən nəghatən ten-taosan e
nəghatən pɨsɨn itəm kɨnotəruru.
20 Piak mɨn ne wɨnɨk mɨn. Sotolən nətəlɨgən
rəhatəmat tahmen e nɨsualkələh. Təwɨr məmə

nəkotahmen e nɨsualkələh itəm kotəruru əh nolən rat. Məto e nətəlɨgən rəhatəmat, təwɨr məmə nakotɨmətə.
21 Kəməte nəhlan e Lou rəha Moses məmə,
“Ekol məmə netəm koatəghat e nəghatən ik pɨsɨn mɨn okotən rəhak nəghatən kəm rəhak netəmim.
Kən ilat okotəto nəghatən mɨn rəha iapɨspɨs mɨn,
Məto nat əpnapɨn ilat okotəto nat əh itəm tol pɨsɨn, okol kəsotətəlɨg-inən io.
Iərəmərə tatən mihin.”
22 Tol nəhlan, nəghatən ik pɨsɨn mɨn, in nəmtətin kit rəha netəmim itəm kəsotəfakən, sənəmə nəmtətin kit rəha iəfak mɨn. Məto nian suah kit tatən-iarəp nəghatən itəm Uhgɨn tatos-ipa, in rəha iəfak mɨn, sənəmə rəha netəm kəsotəfakən.
23 ? Tol nəhlan, okəmə niməfak apiəpiə tatuəfɨmɨn, kən netəmim rafin koatəghat e nəghatən ik pɨsɨn mɨn, kən ilat neen itəm kəsotɨtunən, o netəm kəsotəfakən kotuwa imə, ilat okotən məmə itəmat nakotalməl, o kəp?
24 Məto okəmə etəm təsəfakən kit, o etəm təruru tuwa imə nian netəmim rafin koatən-iarəp nəghatən itəm Uhgɨn tatos-ipa, kən nəghatən rəhatəmat otek nɨkin, kən in otɨtun məmə in iol təfagə, kən nəghatən mɨn əh otakil rəhan nolən,
25 kən rəhan təfagə mɨn itəm koatəhluaig otuwa e nəhag-əhagən. O nat əh, in otiet morin e nɨsiaiiən matəfak kəm Uhgɨn, matən-iarəp məmə, “!Itəmat pahrien Uhgɨn nakoatan!”

Nələhəu ətuatɨpən nolən rəha nəfakən

14:20: Efes 4:14 **14:21:** Aes 28:11,12 **14:23:** Wək 2:13
14:24: Jon 16:8

26 Piak mɨn ne wɨnɨk mɨn. Pəs iakən nɨpəti rəhak
nəghatən mɨn roiu. Nian itəmat rafin nakotuwa
kitiəh e nuəfɨmɨnən o nəfakən, itəmat rafin kitiəh
kitiəh rəhatəmat əh-ikɨn wək o nolən, neen koatan
napuən, neen katəgətun ilat, neen koatol-arəp
nəghatən neen itəm kəmoatəhluaig aupən, neen
koatəghat e nəghatən ik pɨsɨn mɨn, neen koatən
nɨpəti nəghatən mɨn əh. Onəkotəkəike moatol
natɨmnat mɨn əh o niləkɨnən niməfak təskasɨk.
27 Okəmə netəmim neen koatəghat e nəghatən
pɨsɨn, kəiu o kəm-naka kɨsɨl əm okotəghat. Kit otən
rəhan u, uarisɨg kit, kənu kit mɨn tən rəhan, kən
suah kit otəkəike mən nɨpəti nəghatən mɨn əh.
28 Okəmə etəmim tɨkə o nən-iarəpən nɨpəti
nəghatən mɨn əh, etəm itəm otəghat e nəghatən
pɨsɨn, otəkəike məsəghatən e niməfak, kən məghat
anion kəm Uhgɨn.
29 Təwɨr məmə ien kəiu o kɨsɨl okotəghat, kən
netəmim neen okotakil wɨr nəghatən koatən.
30 Kən okəmə Uhgɨn tatol əp nəghatən kit itəm
təmatəhluaig aupən tatuwa o suah kit itəm
tatəpələh, təwɨr məmə etəm təmaupən matəghat
otapəs nəghatən.
31 Tol nəhlan, itəmat itəm nakotən-iarəp
nəghatən itəm Uhgɨn tatos-ipa, kit otaupən
məghat, kənu kit mɨn, u kit mɨn məmə nakotəgətun
netəmim rafin, kɨləs-ipər nətəlɨgən rəhalat.
32 Sotaluinən məmə ien mɨn koatərəmərə e
nɨkilat məmə kotɨtun nən-iarəpən nəghatən rəhalat
e nian itəm in tətuatɨp o nənən,
33 məto-inu Uhgɨn sənəmə in Uhgɨn rəha nolən
nəruruən e nat, məto in Uhgɨn rəha nəmə̇linuən,

14:26: 1 Kor 12:8-10 **14:29:** 1 Tes 5:21

tahmen e niməfak mɨn rafin.
34 Nian katəfak lan, nɨpɨtan okəsotagətən, məto-
inu təsətuatɨpən məmə okotəghat. Məto okotəkəike
moatətəlɨg-in netəm-iasol rəha niməfak, tahmen
əm e itəm Lou tatən mihin.
35 Okəmə kotolkeike məmə kotɨtun nat kit,
okotəkəike kətapəh o rəhalat nəman mɨn əpəh
latuənu, məto-inu tol naulɨsən məmə pətan otəghat
əpəh e niməfak.
36 ? Tahro? ? Nɨkitəmat təht məmə nəghatən
rəha Uhgɨn təmaupən miet-arəpa otəmat? ? O
nɨkitəmat təht məmə nəghatən rəha Uhgɨn təmuwa
əm otəmat?
37 Okəmə itəmat kit nɨkin təht məmə in ien kit, o
Narmɨn Rəha Uhgɨn təmos-ipən nəsanənən kit kəm
in, in otəkəike mən nɨpahrienən e nəghatən itəm
iatəte kəm itəmat məmə in nəwia Iərəmərə.
38 Okəmə tapəs nənən nɨpahrienən e nəghatən u,
in okəsən mɨnən nɨpahrienən e rəhan nəghatən.
39 Tol nəhlan, piak mɨn ne wɨnɨk mɨn, təwɨr
məmə nakotolkeike məmə nakotən-iarəp nəghatən
itəm Uhgɨn tatos-ipa, kən məsotətlosɨg-inən nənən
nəghatən ik pɨsɨn mɨn.
40 Məto e natɨmnat rafin agɨn itəm nəkoatol e
nəfakən, otol e nolən itəm in tətuatɨp o niməfak,
motətəu-pən wɨr nolən rəha nəfakən.

15

Kristo təməmegəh mɨn e nɨmɨsən

1 Piak mɨn ne wɨnɨk mɨn. Iakolkeike məmə
ekən-iarəp mɨn kəm itəmat namnusən təwɨr

14:34: 1 Kor 11:3; 1 Tim 2:12 **14:37:** 1 Jon 4:6

itəm ematən-iarəp kəm itəmat aupən, nəmotos
e nɨkitəmat, kən motos rəhatəmat ikɨn nətulən lan.
2 Okəmə nakotaskəlɨm əskasɨk namnusən təwɨr
ətuatɨp itəm io emən-iarəp kəm itəmat, Uhgɨn
otosmegəh itəmat lan. Məto okəmə nakotapəs
nat ətuatɨp, motahatətə e nəghatən pɨsɨn, kən na-
hatətəən rəhatəmat in nat əpnapɨn əm.
3 Natɨmnat itəm io eməto, ilat nat keike, kən
enən-ipɨnə rəkɨs kəm itəmat məmə, Kristo təmɨmɨs
o rəhatat nolən rat mɨn tahmen e Naoa Rəha Uhgɨn
təmən rəkɨs mihin,
4 kəmɨtənɨm, kən təmegəh mɨn e nɨmɨsən e nian
itəm tatol kɨsɨl lan tahmen əm e Naoa Rəha Uhgɨn
təmən rəkɨs mihin,
5 kən təmaupən miet-arəp o Pita, uarisɨg u, o
rəhan netəm tuelef.
6 Uarisɨg lan, in təmiet-arəp mɨn o piətat mɨn
taprəkɨs-in faif-hanrɨt e nian kitiəh əm, u ilat tepət
koatəmegəh əh, məto neen kɨnotɨmɨs rəkɨs.
7 Kən uarisɨg, tiet-arəpa o Jemes, kən o aposol
mɨn rafin.
8 Kən uarisɨg elat rafin, in təmiet-arəpa mɨn
ron io, nat əpnapɨn io ekahmen e suakəku itəm
təsaiirən e nian ətuatɨp rəhan.
9 Tol nəhlan, io ləhau agɨn e aposol mɨn rafin, kən
esahmenən məmə netəmim okotaun-in io məmə io
aposol kit, məto-inu ematol nəratən kəm niməfak
rəha Uhgɨn aupən.
10 Məto e nəwɨrən itəm Uhgɨn təmawte-in
kəm io, emuwa mahmen nulan roiu, kən
nəwɨrən əh təsuwa əpnapɨnən məto noan əh-ikɨn.

15:3: Aes 53:5-12 **15:4:** Mat 12:40; Wək 2:24-32 **15:5:** Mat 28:16-17; Luk 24:34 **15:7:** Wək 1:3-4 **15:8:** Wək 9:3-6 **15:9:** Efes 3:8; 1 Tim 1:15

Nɨpahrienən, emol wək taprəkɨs-in rafin aposol mɨn, məto sənəmə e rəhak əm nəsanənən, məto e nəwɨrən əm itəm Uhgɨn təmawte-in kəm io.
11 Nat əpnapɨn io emən-iarəp, o ilat kəmotən-
iarəp namnusən təwɨr kəm itəmat, məto nəghatən
u inu itəm iatən-iarəp, namnusən təwɨr itəm
nəmotən nɨpahrienən lan.

Nəmegəhən e nɨmɨsən rəha netəm kəmotɨmɨs

12 ? Məto okəmə kəmatən-iarəp məmə Kristo
təməmegəh mɨn e nɨmɨsən, kən tahro itəmat
neen nakoatən məmə netəm kəmotɨmɨs okol
kəsotəmegəh mɨnən?
13 Məto okəmə nəghatən rəhatəmat in
nɨpahrienən, məmə netəm kəmotɨmɨs kəsotəmegəh
mɨnən, kən okol Kristo mɨn təsəmegəhən e nɨmɨsən.
14 Kən okəmə Kristo təsəmegəhən e nɨmɨsən, kən
wək rəhatɨmat o nən-iarəpən namnusən təwɨr, in
nat əpnapɨn əm, tahmen mɨn əm e nahatətəən
rəhatəmat.
15 Nat kit mɨn nəhlan, okəmə Kristo təsəmegəhən
e nɨmɨsən, itɨmat emoateiuə e Uhgɨn məto-inu
emotən-iarəp məmə Uhgɨn təmosmegəh Kristo
e nɨmɨsən. Məto okəmə netəm kəmotɨmɨs ko
kəsotəmegəh mɨnən e nɨmɨsən, kən okol Uhgɨn
təsosmegəhən Kristo e nɨmɨsən.
16 Məto-inu okəmə netəm kəmotɨmɨs ko
kəsotəmegəh mɨnən e nɨmɨsən, kən okol Kristo
təsəmegəh mɨnən e nɨmɨsən.
17 Kən okəmə Kristo təsəmegəh mɨnən e nɨmɨsən,
kən nahatətəən rəhatəmat nɨpətɨn tɨkə, kən itəmat
noatatɨg əh e təfagə rat mɨn.

15:10: 2 Kor 11:23

18 Kən netəmim itəm kəmotən nɨpahrienən e
Kristo itəm kɨnotɨmɨs rəkɨs, ilat mɨn kəmotakiəh.
19 ! Okəmə koatələhəu-pən əskasɨk rəhatat
nətəlɨgən e Kristo o nəmegəhən əm rəhatat e
nətueintən, kəsi, təwɨr məmə netəmim okotəto
tərat otəmat maprəkɨs-in netəmim rafin məto-inu,
kəm-naka kitat kəmotəmkakiə!
20 ! Məto kəp! Nɨpahrienən məmə Kristo
təməmegəh mɨn pahrien e nɨmɨsən. In təmaupən
e netəm rafin itəm kəmotɨmɨs kən məmegəh mɨn e
nɨmɨsən, kən okol təsɨmɨs mɨnən.*
21 Otətəlɨg-in. Nɨmɨsən tɨnuwa e nətueintən e
etəmim kit, kən e suatɨp kitiəh əm, nəmegəh mɨnən
e nɨmɨsən təmuwa e etəmim kit.
22 Tol nəhlan, netəmim rafin okotɨmɨs məto-
inu kəmotɨsɨ-pən e Atam, kən tahmen-ahmen əm,
netəmim rafin itəm kəmotuwa kitiəh ilat Kristo
okotəmegəh mɨn.
23 Məto ilat mɨn u, okotəmegəh mɨn e nian ətuatɨp
rəhalat. Kristo in təmaupən məmegəh mɨn, kən
nian in otuwa mɨn, rəhan mɨn okotəmegəh mɨn.
24 Kən namnun nian otuwa. In otərəkɨn
nərəmərəən rafin, ne nepətən rafin, ne nəsanənən
rafin. Uarisɨg lan, in otəhlman-pən nərəmərəən
rəhan e nelmɨ Uhgɨn Tata.
25 Tol nəhlan məto-inu, in təike matərəmərə
mətoarus məmki-pa rəhan tɨkɨmɨr mɨn meguətain
ilat e nelkɨn.
26 Namnu rəhan tɨkɨmɨr itəm otərəkɨn, in
nɨmɨsən. Kən nɨmɨsən otɨkə mɨn,

---

* **15:20:** Kristo in tahmen e nəniəkɨsən rəha Uhgɨn məmə netəmim rafin okotəmegəh mɨn e nɨmɨsən. **15:21:** Rom 5:12 **15:23:** 1 Tes 4:16; Nol Əpən 20:5 **15:25:** Mat 22:44 **15:26:** Nol Əpən 20:14

27 məto-inu “tɨnəmki-pa natɨmnat rafin
meguətain e nelkɨn.” Otətəlɨg-in-tu, nian tatən
məmə natɨmnat rafin agɨn-əh tɨnateguətain e
nelkɨn, nəkotəplan məmə sənəmə Tata Uhgɨn mɨn
əh-ikɨn e nelkɨn. In Uhgɨn itəm təmələhəu-pən
natɨmnat rafin agɨn-əh ləhau e nelkɨ Kristo.
28 Nian Uhgɨn tɨnol natɨmnat mɨn əh, kən Nətɨn
atɨp otuwa ləhau e nərəmərəən rəha Uhgɨn itəm
təmələhəu-pən natɨmnat rafin e nelkɨn, məmə
Uhgɨn əm otərəmərə e natɨmnat rafin.
29 Otətəlɨg-in-tu. ?Tahro e netəmim itəm katol
baptais elat o netəm kɨnotɨmɨs rəkɨs? ?Okəmə
netəm kəmotɨmɨs kəsotəmegəh mɨnən nian kit, kən
tahro katol baptais e netəmim olat?†
30 ?Kən tahmen əm etɨmat, tahro ioatɨləs pɨkən
nian əskasɨk mɨn e nəmegəhən rəhatɨmat nian
rafin?
31 !Iatos noanawɨl, piak mɨn ne wɨnɨk mɨn, məmə
netəmim kotalkut məmə okotohamnu io e nian
tepət! Nəkotɨtun məmə inu nɨpahrienən tahmen-
ahmen məmə iatausit o nahatətəən rəhatəmat e
Kristo Iesu Iərəmərə rəhatat.
32 ?Okəmə eməluagɨn e nat megəh mɨn itəm
koaton itəm əpəh Efesas‡ o nətəlɨgən rəha netəmim
əm, emol win e naka? Okəmə netəm kəmotɨmɨs
kəsotəmegəh mɨnən, pəs kotol əm tahmen e
nəghatən u itəm tatən məmə,
“Pəs kotagwən motənɨm,

15:27: Sam 8:6 † **15:29:** Pol təsən ətuatɨpən məmə in tolkeike məmə netəmim okotol baptais elat o netəmim itəm kɨnotɨmɨs rəkɨs, məto təmən əm məmə netəmim neen kəmoatol nəhlan. Kən kitat roiu, tiəkɨs o nɨtunən nɨpəti nəghatən u. **15:30:** Rom 8:36 ‡ **15:32:** Pol tatəghat o tɨkɨmɨr mɨn rəhan əpəh Efesas, məto sənəmə nat megəh mɨn pahrien.

məto-inu olawɨg kotɨmɨs.”
33 Sotolən netəmim koteiuə-in itəmat. Inu
nɨpahrienən itəm suah kit təmən, “Nian netəm
rəhalat nolən təwɨr koatan ilat netəm kotərat,
netəm kotərat koatərəkɨn nolən wɨr rəhalat.”
34 Otɨtəlɨg-pa mɨn motos ətuatɨp nenatɨgən
rəhatəmat itəm tətuatɨp məmə nəkotol mihin, kən
motəhlman təfagə rat mɨn, məto-inu itəmat neen
kotəruru əh Uhgɨn, kən inu nat kit rəha naulɨsən.

Nɨpətɨ etəm təmɨmɨs tatəmegəh mɨn

35 Məto okəmə netəmim neen kotətapəh məmə,
“?Etəm təmɨmɨs okotəmegəh ahro nulan? ?Okotos
nɨpətɨ naka motuwa?”
36 !Nəghatən əh talməl! Nɨkuti nat itəm nəməfe,
otəkəike mɨmɨs pitən, uarisɨg u təpanəmegəh.
37 Nian nakəfe nɨkuti nat, nəsəfeən nəukətɨn itəm
otuwa, məto nɨkuti nat əm, kəm-naka in nɨkuti wit
o nat pɨsɨn kit.
38 Məto Uhgɨn tol tatəwiə e nəukətɨn itəm in
tolkeike mihin, kən e nɨkutin nat rafin, in əm tatos-
ipa nɨpətɨlat.
39 Nɨpətɨlat rafin kəsotahmen-ahmenən. Nɨpətɨ
etəmim tol pɨsɨn e rəha nat megəh mɨn, ne mənɨg
mɨn, ne nəm itəhəi.
40 Əpəh e neai, natɨmnat əh-ikɨn, kən e nətueintən
natɨmnat mɨn əh-ikɨn tol pɨsɨn. Nian kotəplan nat
əpəh ilɨs e neai məmə in təwɨr, rəhan nəwɨrən in tol
pɨsɨn e nəwɨrən rəha nat əpəh ləhau e nətueintən.
41 Kən nəhag-əhagən rəha mɨtgar tol pɨsɨn e
nəmɨhlən rəha məwɨg ne nasiəən rəha məhau mɨn.

15:32: Aes 22:13 **15:36:** Jon 12:24

Kən nasiəən rəha məhau mɨn neen, kotol pɨsɨn e
rəha neen mɨn.
42 Kən tahmen-ahmen əm e nɨpətɨ netəm
kəmotɨmɨs itəm koatəmegəh mɨn. Nɨpətɨn itəm
kəmɨtənɨm otəmnəmɨt, məto nian otəmegəh mɨn,
otəsəmnəmɨt mɨnən.
43 Nian katɨtənɨm, in nat kit itəm netəmim
kəsotolkeikeən, məto nian otəmegəh mɨn, in
nat kit itəm netəmim okotəplan rəhan nəwɨrən.
Nian katɨtənɨm, nəsanənən rəhan tɨkə, məto nian
otəmegəh mɨn, təsanən.
44 Nian katɨtənɨm nɨpətɨtat, in nat rəha
nətueintən, məto nian otəmegəh mɨn, in nat
rəha nego e neai. Okəmə nɨpətɨn əh-ikɨn rəha
nətueintən, rəha nego e neai mɨn əh-ikɨn.
45 Naoa Rəha Uhgɨn tatən məmə, “Etəm tətaupən
agɨn-əh, Atam, təmuwa mos namegən.” Kən
namnu Atam, inu Kristo, təmuwa narmɨn u tatos-
ipa nəmegəhən.
46 Nat rəha narmɨn təməsaupənən muwa, məto
nat rəha nətueintən, uarisɨg lan nat rəha narmɨn
təpanuwa.
47 Etəm təmaupən agɨn, kəmol e nɨmoulul rəha
nɨməptən, məto etəm tatuarisɨg u Kristo, təmɨsɨ-pən
e nego e neai.
48 Netəmim rafin rəha nətueintən, nɨpətɨlat ko-
tahmen e nɨpətɨ Atam, məto netəmim itəm oko-
tuwɨn e nego e neai, nɨpətɨlat okotahmen e nɨpətɨ
Kristo, etəm u təmɨsɨ-pən ikɨn.
49 Roiu kitat kotahmen e Atam u rəha
nətueintən, kən tol nəhlan, o nian kit okotahmen
e Kristo u rəha nego e neai.

15:43: Fil 3:20-21 **15:45:** Jen 2:7

50 Iatən-iarəp kəm itəmat, piak mɨn ne wɨnɨk
mɨn məmə, nɨpətɨn ne nɨta etəmim otəsuwɨnən e
nərəmərəən rəha Uhgɨn, kən tahmen-ahmen əm,
nat itəm otəmnəmɨt otəsosən nat itəm tətatɨg lilɨn.
51 Otətəlɨg-in-tu, kən oekən nat anion məmə,
sənəmə kitat rafin okotɨmɨs, məto Uhgɨn otol
nɨpətɨtat rafin tuwiwi,
52 in otol uəhai əm tahmen e nɨpɨtən, nian
namnu təwi rəha Uhgɨn otasək, məto-inu təwi
otasək, kən netəm kəmotɨmɨs okotəmegəh mɨn
məsotɨmɨs mɨnən, kən Uhgɨn otol nɨpətɨtat tuwiwi.
53 Tol nəhlan məto-inu, nat itəm otəmnəmɨt
otəkəike muwɨn e nat itəm otəsəmnəmɨtən, kən nat
itəm otɨmɨs otəkəike muwɨn e nat itəm otəsɨmɨsən
mətatɨg lilɨn.
54 Nian nat itəm tatəmnəmɨt təmuwɨn e nat itəm
təsəmnəmɨtən, ne nat itəm otɨmɨs təmuwɨn e nat
itəm otəsɨmɨsən mətatɨg lilɨn, kən nəghatən itəm
kəməte otuwa nɨpahrienən, tatən məmə,
“Nəluagɨnən tɨnol namnun. Uhgɨn təmol win agɨn.
Nɨmɨsən tɨnɨkə.”
55 “! Ei, Nɨmɨsən! ? Onakahrol nulan mol win
etɨmat?
!Ei, Nɨmɨsən! ?Onakahrol nulan mus itɨmat?”
56 Təfagə rat in tahmen e nat kit tatus itəm
kən matuwa in nɨmɨsən, kən Lou tatol təfagə rat
nəsanənən rəhan tepət.
57 !Məto pəs kotənwiwi Uhgɨn! Tatol məmə kitat
koatol win e rəhatat Iərəmərə Iesu Kristo.
58 Tol nəhlan, piak mɨn ne wɨnɨk mɨn, otətul
əskasɨk. Sotegəhan-inən nat kit təloal etəmat. Nian

15:51: 1 Tes 4:15-17 **15:52:** Mat 24:31 **15:53:** 2 Kor 5:4
15:54: Aes 25:8 **15:55:** Hos 13:14 **15:56:** Rom 7:13

rafin, otol wək rəha Iərəmərə e nɨkitəmat rafin, məto-inu nəkotɨtun məmə wək rəha Iərəmərə itəm nəkoatol, sənəmə nat əpnapɨn əm.

16

Məni o nasituən e iəfak mɨn əpəh Jerusalem

1 Roiu iakən məni o nasituən e iəfak mɨn əpəh Jerusalem. Otol tahmen əm məmə emən mihin kəm niməfak mɨn əpəh profens əh Kalesia.
2 E Sante mɨn rafin, itəmat rafin kitiəh kitiəh otəkəike mələhəu kalɨn məni neen. Etəmim itəm in tatos məni asol, otələhəu kalɨn tepət, kən etəmim itəm tatos məni əkəku, otələhəu kalɨn noan məsɨn. Tol nəhlan, nian ekɨmnə, okol nəkəsotalkut mɨnən o nolən məni ilat rafin nian kitiəh əm.
3 Kən otətgi-arəp itəmat neen məmə okotəmɨk məni motuwɨn, kən nian ekɨmnə, ekəte naoa mən-iarəp ilat kəm netəm Jerusalem, kən mahl-ipən ilat kotəmɨk məni motuwɨn əpəh ikɨn.
4 Okəmə ekəplan məmə təwɨr məmə io mɨn ekuwɨn, kən ilat okotətəu-pa io.

Naliwəkən mɨn rəha netəm-iasol mɨn neen

5 Uarisɨg epanɨmnə muag itəmat, ekuwɨn-pən Masetonia, məto-inu ekaupən muwɨn muag niməfak mɨn əpəh ikɨn.
6 Kəm-naka ekatɨg məsɨn kitat min itəmat, mə kəmə tahro, koatatɨg əm mətoarus nətəpən tol namnun. Tol nəhlan, nəkotɨtun nasituən lak e rəhak naliwəkən itəm iatuwɨn-pən mɨn ikɨn.

16:1: Rom 15:25-26; 2 Kor 8:1-9 **16:5:** Wək 19:21 **16:6:** Rom 15:24

7 Esolkeikeən məmə ekɨmnə məplan itəmat u
miet mɨn, məto iakolkeike məmə ekɨmnə kotatɨg
məsɨn okəmə Iərəmərə tegəhan-in io.
8 Məto etatɨg əm Efesas mətoarus nian rəha Pen-
tekos, lafet rəha Nagwənən Wi,
9 məto-inu Uhgɨn təmerəh e suatɨp asol ron io
məmə ekol wək təwɨr itəm otoe-in noan tepət, nat
əpnapɨn netəmim tepət kotalkut məmə okotah-
tosɨg-in io o nolən wək.
10 Okəmə Timoti tɨmnə məplan itəmat, otol təwɨr
kəm in motos-ipən nɨsiaiiən kəm in, məto-inu in
tatol wək rəha Iərəmərə tahmen əm lak.
11 Sotolən məmə itəmat kit tatehm əhau
in. Otahl-ipa tuwa kən motasitu lan e rəhan
naliwəkən məmə otɨtəlɨg-pa ron io. Iatəsahgin
piatat mɨn ilat Timoti məmə okotuwa motehm io.
12 Kən e piatat Apolos, emətapəh əskasɨk məmə
in otəkəike mətəu-pən piatat mɨn mɨmnə məplan
itəmat. In təsolkeikeən pɨk məmə otɨmnə əh-roiu,
məto in otɨmnə e nian itəm tətuatɨp ron.
13 Otegəs. Otətul əskasɨk e nahatətəən rəhatəmat.
Məsotəgɨnən. Motol nətəlɨgən rəhatəmat təskasɨk.
14 Natɨmnat rafin agɨn itəm itəmat nəkoatol, otol
e nolkeikeən.
15 Itəmat nəkotɨtun məmə Stefanas ne rəhan
mɨn, ilat kəmotaupən motən nɨpahrienən e Iesu
əpəh Akaea, kən ilat kotalkut əskasɨk o nasituən
e iəfak mɨn. Iatən əskasɨk kəm itəmat piak mɨn
məmə,
16 otɨsiai-in ilat motol nəwialat, ne netəmim
rafin itəm koatol pɨk wək o niməfak.

16:9: Wək 19:8-10; 2 Kor 2:12 **16:10:** 1 Kor 4:17 **16:11:** 1 Tim 4:12 **16:12:** 1 Kor 3:6 **16:15:** 1 Kor 1:16

17 Nɨkik təmagien nian Stefanas, ne Fotunatas,
ne Akaekas kəməhaliet-arəpa, məto-inu nat
əpnapɨn itəmat nakotɨkə, məto nian eməplan
iləhal, tahmen əm məmə eməplan itəmat.
18 Iləhal kəməhaləs-ipər pɨk rəhak nətəlɨgən tah-
men əm məmə kəməhalol etəmat. Netəm kotol
nəhlan, okəike kɨsiai-in ilat.

Namnun nəghatən rəha Pol

19 Niməfak mɨn e profens əpəh Esia koatən təwɨr
kəm itəmat. Akwila ne Prisila kioalkeike pɨk məmə
okuən təwɨr kəm itəmat e nərgɨ Iərəmərə ilat iəfak
mɨn itəm kəmotuəfɨmɨn e nimə rəhalau.
20 Piatat mɨn rafin ikɨn-u koatən təwɨr kəm
itəmat. Otən təwɨr kəm itəmat mɨn tahmen məmə
itəmat kitiəh əm e Kristo.
21 Io Pol, iatos pen matəte əm e nelmək nəghatən
u rəha nənən təwɨr kəm itəmat.
22 Okəmə suah kit təsolkeikeən Iərəmərə, pəs
nalpɨnən rəha Uhgɨn tatuwɨn ron.
!Iərəmərə rəhatɨmat, wa-ta!
23 Pəs Iərəmərə Iesu tawte-in rəhan nəwɨrən kəm
itəmat.
24 Ekahl-ipɨnə rəhak nolkeikeən kəm itəmat rafin
e Kristo Iesu. Əwəh.

16:19: Wək 18:2,18,26 **16:22:** Kal 1:8-9; Nol Əpən 22:20

North Tanna New Testament

The New Testament in the North Tanna Language of Vanuatu

Le Nouveau Testament dans la langue du Nord Tanna de Vanuatu

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: North Tanna

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files dated 31 Aug 2023
46e9a2b5-26b8-5301-a079-623f3a20ef8b